

WOJEWODA ŁÓDZKI

Łódź, 24 marca 2022 r.

PNIK-III.431.10.2021

Pan
Daniel Kowalik
Starosta Kutnowski

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹, art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej², w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej³ oraz art. 175 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴, w dniach 22 czerwca – 30 listopada 2021 r. przeprowadzona została planowana kontrola w trybie zwykłym⁵, w przedmiocie wykonywania zadania zleconego z zakresu administracji rządowej, polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej przez Powiat Kutnowski. Kontrolą objęto okres od 1 października 2019 r. do 31 marca 2021 r.⁶

Kontrolowany Urząd obsługujący Starostę Kutnowskiego – Starostwo Powiatowe w Kutnie⁷.

Kontrolę, na podstawie upoważnień wydanych przez Wojewodę Łódzkiego 16 czerwca 2021 r. i 27 stycznia 2022 r.⁸ przeprowadzili pracownicy Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi⁹:

1) Monika Pasiecznyńska – Główny specjalista w oddziale kontroli Wydziału Prawnego, Nadzoru i Kontroli, kierownik zespołu kontrolerów, Nr upoważnienia 33/2021, 4/2022;

¹ Dz.U. z 2019 r., poz. 1464 - Publikator aktualny na początek okresu objętego kontrolą, obecnie: Dz.U. z 2022 r., poz. 135.

² Dz.U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1092 - Publikator aktualny na początek okresu objętego kontrolą, obecnie: Dz.U. z 2020 r. poz. 224. Dalej: u.k.a.r.

³ Dz.U. z 2019 r. poz. 294 – Publikator aktualny na początek okresu objętego kontrolą, obecnie: Dz.U. z 2021 r., poz. 945. Dalej: ustawa npp, npo i ep.

⁴ Dz.U. z 2019 r., poz. 869 – Publikator aktualny na początek okresu objętego kontrolą, obecnie: Dz.U. z 2021 r., poz. 305.

⁵ Kontrola realizowana była w trybie zdalnym z uwagi na stan epidemii.

⁶ Przygotowanie w 2019 r. do realizacji zadania w 2020 r. i wykonanie.

⁷ Dalej: Starostwo.

⁸ Upoważnienia wydane w związku z potrzebą skorzystania z możliwości przewidzianej w art. 35 u.k.a.r.

⁹ Akta kontroli, str.: 523-528, 2465-2468.

ŁÓDZKI URZĄD WOJEWÓDZKI W ŁÓDZI

90-926 Łódź, ul. Piotrkowska 104, tel.: (+48) 42 664 10 00, fax: (+48) 42 664 10 40 Elektroniczna Skrzynka Podawcza ePUAP: /lodzuw/SkrytkaESP
<https://www.gov.pl/web/uw-lodzki>

Administratorem danych osobowych jest Wojewoda Łódzki. Dane przetwarzane są w celu realizacji czynności urzędowych. Masz prawo do dostępu, sprostowania, ograniczenia przetwarzania danych. Więcej informacji znajdziesz na stronie <https://www.gov.pl/web/uw-lodzki> w zakładce ochrona danych osobowych.

2) Izabela Marczak – Główny specjalista w ww. oddziale, członek zespołu kontrolerów, Nr upoważnienia 34/2021¹⁰;

3) Urszula Dzika-Górnik – Główny specjalista w oddziale kontroli finansowej w Wydziale Finansów i Budżetu, członek zespołu kontrolerów, Nr upoważnienia 35/2021, 5/2022.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli Starostwa w poz. 4, z adnotacją: *kontrola realizowana w trybie zdalnym z uwagi na stan epidemii Covid-19*¹¹.

W okresie objętym kontrolą pełnił/ pełni funkcję:

- Starosty Kutnowskiego¹² - Pan Daniel Kowalik¹³,
- Wicestarosty - Pan Marek Jędrzejczak¹⁴, obecnie - Pani Magdalena Krupińska-Kotulska¹⁵,
- Członków Zarządu Powiatu: Pani Jolanta Pietrusiak, Pan Marek Kubasiński i Pan Tomasz Walczewski¹⁶,
- Sekretarza Powiatu - Pan Dariusz Jabłoński¹⁷,
- Skarbnika Powiatu - Pani Sylwia Szałkowska¹⁸.

W toku kontroli wyjaśnienia zostały udzielone przez Sekretarza Powiatu¹⁹.

Ocena działalności jednostki.

Mając na uwadze przedstawione w niniejszym dokumencie ustalenia, badaną działalność jednostki kontrolowanej należy ocenić²⁰:

- **pozytywnie z nieprawidłowościami** w zakresie organizacji systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej,
- **pozytywnie z nieprawidłowościami** w zakresie wydatkowania dotacji w 2020 r., udzielonej na finansowanie zadania wynikającego z ustawy npp, npo i ep.

¹⁰ Wykonująca obowiązki w ramach postępowania kontrolnego do 19.09.2021 r.

¹¹ Załącznik Nr 1 do pisma OA.8120.17.2021 z 16 sierpnia 2021 r., akta kontroli, str.: 561-564.

¹² Dalej: Starosta.

¹³ Uchwała Nr 3/I/18 Rady Powiatu Kutnowskiego z dnia 21 listopada 2018 r. w sprawie wyboru Starosty Kutnowskiego, akta kontroli, str.: 29-30.

¹⁴ Uchwała Nr 4/I/18 Rady Powiatu Kutnowskiego z dnia 21 listopada 2018 r. w sprawie wyboru Wicestarosty Powiatu Kutnowskiego. Odwołany z funkcji Wicestarosty Powiatu Kutnowskiego Uchwałą Nr 203/XXXIV/21 Rady Powiatu Kutnowskiego z 6 lipca 2021 r., w sprawie odwołania Wicestarosty Powiatu Kutnowskiego, akta kontroli, str.: 31-34.

¹⁵ Uchwała Nr 204/XXXIV/2021 Rady Powiatu Kutnowskiego z dnia 6 lipca 2021 r. w sprawie wyboru Wicestarosty Powiatu Kutnowskiego, akta kontroli, str.: 35-36.

¹⁶ Uchwała Nr 5/I/18 Rady Powiatu Kutnowskiego z dnia 21 listopada 2018 r. w sprawie wyboru Członków Zarządu Powiatu Kutnowskiego, akta kontroli, str.: 37-38.

¹⁷ Zakres czynności, obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności przyjęty do wiadomości i stosowania 20 lutego 2018 r. i 10 lutego 2021 r., akta kontroli, str.: 155-162.

¹⁸ Załącznik do pisma znak: OA.8120.17.2021 z 21 października 2021 r. – Powierzenie obowiązków i odpowiedzialności głównego księgowego budżetu powiatu kutnowskiego, akta kontroli, str.: 1269-1270.

¹⁹ Wyjaśnienia z 11 czerwca (informacja przedkontrolna), 6 lipca, 16 sierpnia, 6, 22 i 29 września, 21 i 27 października, 9 listopada 2021 r., 1 lutego 2022 r., akta kontroli, str.: 19-28, 541-542, 557-560, 1217-1218, 1229-1230, 1233-1234, 1255-1268, 1525-1532, 1591-1592, 2475-2480.

²⁰ Skala ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna.

Ustalenia kontroli

I. Organizacja systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej.

A. Przygotowanie organizacyjne do wykonywania przez Powiat badanego zadania.

Informacje wstępne.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Starostwa²¹, zagadnienia objęte kontrolą realizowane są przez:

- Wydział Organizacyjno-Administracyjny²² w zakresie realizacji zadań obejmujących udzielanie *nieodpłatnej pomocy prawnej*²³ oraz *wykonywania obowiązków administratora Biuletynu Informacji Publicznej*²⁴ i *wprowadzania informacji na stronę BIP*,
- Wydział Edukacji, Kultury i Sportu w zakresie *realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających w szczególności z ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej na zasadach tam określonych*²⁵,
- Wydział Finansowo-Księgowy w zakresie rozliczania dotacji celowej udzielonej na finansowanie zadania wynikającego z ustawy npp, npo i ep²⁶.

Bezpośredni nadzór nad pracą wymienionych komórek sprawują:

- Wicestarosta Powiatu – nad Wydziałem Edukacji, Kultury i Sportu²⁷,
- Sekretarz Powiatu – nad Wydziałem Organizacyjno-Administracyjnym²⁸. Ponadto Sekretarz *koordynuje i nadzoruje zadania z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej realizowane przez powiat*²⁹.
- Skarbnik Powiatu – nad Wydziałem Finansowym³⁰.

Zgodnie z zakresami czynności badane zadania były / są wykonywane przez:

²¹ Załącznik do Uchwały Nr 3/3/18 Zarządu Powiatu Kutnowskiego z dnia 27 listopada 2018 r., zmieniony Uchwałą Nr 127/42/19 Zarządu Powiatu Kutnowskiego z dnia 4 czerwca 2019 r., akta kontroli, str. 39-120. Dalej: Regulamin Organizacyjny.

²² § 27 ust. 2 pkt 6 i 7, ust. 4 pkt 1 Regulaminu Organizacyjnego.

²³ Wyjaśnienia z 21 października 2021 r.: w *Wydziale Organizacyjno-Administracyjnym realizowane były tylko zadania z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej*, akta kontroli, str.: 1255-1268.

²⁴ Dalej: BIP.

²⁵ § 34 ust. 5 pkt 7b Regulaminu Organizacyjnego. Zapisy nie zostały zaktualizowane zgodnie z brzmieniem znowelizowanej ustawy npp, npo i ep, gdyż jak wyjaśniono: *Wydział Edukacji Kultury i Sportu nie zgłosił do Zarządu Powiatu Kutnowskiego wniosku o zmianę zapisów w Regulaminie Organizacyjnym zgodnie z nową nazwą ustawy* - wyjaśnienia z 21 października 2021 r., akta kontroli, str.: 1255-1268.

²⁶ § 28 Regulaminu Organizacyjnego.

²⁷ § 14 ust. 4 pkt 3 Regulaminu Organizacyjnego.

²⁸ § 16 ust. 3 pkt 1 Regulaminu Organizacyjnego.

²⁹ § 16 ust. 1 pkt 13 Regulaminu Organizacyjnego. (...) *nie zostały uaktualnione zapisy pełnej nazwy ustawy, gdyż w przypadku kompetencji Sekretarza Powiatu, użyty zapis w zdaniu potraktowany został skrótowo* - wyjaśnienia z 21 października 2021 r., akta kontroli, str.: 1255-1268.

³⁰ § 17 ust. 2 Regulaminu Organizacyjnego.

- Sekretarza Powiatu - *nadzorowanie i koordynowania zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej realizowanych przez powiat, nadzorowanie funkcjonowania Biuletynu Informacji Publicznej*³¹,
- Głównego specjalistę w Wydziale Organizacyjno-Administracyjnym – *realizacja zadań z zakresu ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej*³², *przygotowywanie porozumień i umów w zakresie realizacji zadań NPP w punktach prowadzonych przez adwokatów i radców prawnych, obsługa elektronicznego programu, przygotowywanie i wysyłanie kwartalnych informacji zbiorczych z zakresu zadań NPP i NPO, umawianie wizyt osób uprawnionych do udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej*³³,
- inspektora w ww. Wydziale – *prowadzenie spraw z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej realizowanych przez powiat*³⁴,
- podinspektora w ww. Wydziale – *prowadzenie spraw z zakresu obsługi i umawiania wizyt w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowanych na terenie miasta Kutna*³⁵,
- podinspektora w ww. Wydziale – *wykonywanie czynności związanych z zapisywaniem wizyt do punktów nieodpłatnej pomocy prawnej*³⁶,
- pomoc administracyjną w ww. Wydziale – *prowadzenie spraw z zakresu obsługi i umawiania wizyt w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowanych na terenie miasta Kutna*³⁷,
- Dyrektora Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu - *prowadzenie spraw związanych z realizacją zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty pożytku publicznego (...)*³⁸,

³¹ Zakres czynności, obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracownika przyjęty do wiadomości i stosowania 20 lutego 2018 r. Zgodnie z zakresem czynności, obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności przyjętych do wiadomości i stosowania 10 lutego 2021 r. Sekretarz Powiatu w wymiarze ¼ etatu zatrudniony jest na stanowisku Dyrektora Wydziału Organizacyjno-Administracyjnego, akta kontroli, str.: 155-162.

³² Zakres czynności, obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracownika przyjęty do wiadomości i stosowania 20 lutego 2018 r., w okresie od 1 lutego 2018 r. do 31 stycznia 2021 r. Dyrektor Wydziału Organizacyjno-Administracyjnego – wyjaśnienia z 11 czerwca 2021 r., akta kontroli, str.: 163-166, 19-28.

³³ Zakres czynności, obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracownika przyjęty do wiadomości i stosowania 1 lutego 2021 r., akta kontroli, str.: 167-170.

³⁴ Zakres czynności, obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracownika przyjęty do wiadomości i stosowania 4 stycznia 2019 r. (wyjaśniono: (...) *stosunek pracy (...) uległ zakończeniu 19 grudnia 2019 r.*), akta kontroli, str.: 1255-1268, 1275-1278.

³⁵ Zakres czynności, obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracownika przyjęty do wiadomości i stosowania 27 stycznia 2020 r. (na stanowisku referent) i 27 kwietnia 2020 r. (na stanowisku podinspektora), (...) *telefoniczne umawianie wizyt z dostępem do systemu wykonywała do lutego 2021 r.* - wyjaśnienia z 11 czerwca 2021 r., akta kontroli, str.: 171-178, 19-28.

³⁶ Zakres czynności, obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracownika, przyjęty do wiadomości i stosowania 17 marca 2020 r. (na stanowisku pomoc administracyjna) i 1 października 2020 r. (na stanowisku podinspektor), (...) *zadania z zakresu telefonicznego umawiania wizyt wykonywała w okresie od 17 marca 2020 r. do lutego 2021 r.* - wyjaśnienia z 11 czerwca 2021 r., akta kontroli, str.: 179-186, 19-28.

³⁷ Zakres czynności, obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracownika, przyjęty do wiadomości i stosowania 13 stycznia 2020 r. (...) *pomoc administracyjna i podinspektor w Wydziale Organizacyjno-Administracyjnym – zatrudniony do 2 listopada 2020 r. - telefoniczne umawianie wizyt oraz obsługa techniczna* – wyjaśnienia z 11 czerwca 2021 r., akta kontroli, str.: 187-190, 19-28.

³⁸ Zakres czynności, obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracownika przyjęty do wiadomości i stosowania 3 grudnia 2018 r., akta kontroli, str.: 191-198.

- podinspektora w ww. Wydziale – realizacja zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających w szczególności z ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej na zasadach tam określonych³⁹,
- podinspektora w ww. Wydziale - realizacja zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających w szczególności z ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej na zasadach tam określonych⁴⁰,
- pomoc administracyjną w ww. Wydziale - realizacja zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających w szczególności z ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej na zasadach tam określonych⁴¹.

Podano również, że pracownikami odpowiedzialnymi za publikację danych w BIP dotyczących nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego⁴² w 2020 r. byli: Główny specjalista w Wydziale Organizacyjno-Administracyjnym (pełniący funkcję Dyrektora ww. Wydziału w kontrolowanym okresie do 31 stycznia 2021 r.) oraz podinspektor w Wydziale Edukacji, Kultury i Sportu do 28 lutego 2021 r., a od 1 marca 2021 r. inny pracownik ww. Wydziału⁴³.

W odniesieniu do systemu zastępstw ustalono, że został on określony z imiennym wskazaniem pracowników i zapisany w zakresach czynności, obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności. Stosownie do powyższego Główny specjalista w Wydziale Organizacyjno-Administracyjnym, zastępuje podczas nieobecności Sekretarza Powiatu/Dyrektora Wydziału Organizacyjno-Administracyjnego oraz Głównego specjalistę ds. osobowych w ww. Wydziale⁴⁴.

Pracownicy Starostwa odpowiedzialni za realizację kontrolowanego zadania uczestniczyli w szkoleniach o tematyce:

- konkursy na wyłonienie podmiotów świadczących nieodpłatną pomoc prawną w 2020 r.,

³⁹ Zakres czynności, obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracownika przyjęty do wiadomości i stosowania 25 lutego 2019 r., (...) dotyczy zakresu zadań NPP realizowanych w 2 punktach prowadzonych przez organizacje pozarządowe, zatrudniona do 18 marca 2021 roku – wyjaśnienia z 11 czerwca 2021 r., akta kontroli, str.: 199-202, 19-28.

⁴⁰ Zakres czynności, obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracownika przyjęty do wiadomości i stosowania 1 marca 2021 r., (...) zakres npp w 2 punktach prowadzonych przez organizacje pozarządowe realizuje od 26 lutego 2021 r. - wyjaśnienia z 11 czerwca 2021 r., akta kontroli, str.: 203-208, 19-28.

⁴¹ Zakres czynności, obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracownika przyjęty do wiadomości i stosowania 18 września 2019 r. (na stanowisku archiwista) i 1 marca 2021 r. (na stanowisku pomoc administracyjna), akta kontroli, str.: 209-220.

⁴² Dalej: npp, npo.

⁴³ Wyjaśnienia z 21 października 2021 r., akta kontroli, str.: 1255-1268.

⁴⁴ Zakres czynności, obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracownika przyjęty do wiadomości i stosowania 01.02.2021 r. Ponadto Główny specjalista ds. osobowych w Wydziale Organizacyjno-Administracyjnym wskazany został do zastępowania podczas nieobecności Głównego specjalisty w Wydziale Organizacyjno-Administracyjnym, który do 31 stycznia 2021 r. pełnił funkcję Dyrektora ww. Wydziału - wyjaśnienia z 21 października 2021 r., zakres czynności, obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracownika przyjęty do wiadomości i stosowania 5 kwietnia 2018 r., akta kontroli, str.: 167-170, 1255-1268, 1271-1274.

- zmiana przepisów ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej w związku z Covid-19. Realizacja zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej w tym wykonywanie kontroli wykorzystania dotacji.

Kontrolującym przedłożono stosowne certyfikaty⁴⁵.

W Starostwie, w okresie objętym kontrolą, zostały zaimplementowane dodatkowe akty wewnętrzne regulujące badane zagadnienia w aspekcie organizacyjnym oraz sposób realizacji zadań npp i npo w związku ze stanem zagrożenia epidemicznego oraz stanem epidemii wprowadzonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej⁴⁶:

- Zarządzenie Nr 13/2020 Starosty Kutnowskiego z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie zmiany sposobu udzielania porad prawnych w ramach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej w punktach prowadzonych przez Powiat Kutnowski,

- Zarządzenie Nr 16/2020 Starosty Kutnowskiego z dnia 10 kwietnia 2020 r. w sprawie zmiany w Zarządzeniu Nr 13/2020 z dnia 13 marca 2020 r. Starosty Kutnowskiego w sprawie zmiany sposobu udzielania porad prawnych w ramach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej w punktach prowadzonych przez Powiat Kutnowski,

- Zarządzenie Nr 18/2020 Starosty Kutnowskiego z dnia 19 maja 2020 r. w sprawie zmiany Zarządzenia Nr 13/2020 z dnia 13 marca 2020 r. Starosty Kutnowskiego w sprawie zmiany sposobu udzielania porad prawnych w ramach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej w punktach prowadzonych przez Powiat Kutnowski,

- Zarządzenie Nr 24/2020 Starosty Kutnowskiego z dnia 1 czerwca 2020 r. w sprawie zmiany zasad udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w punktach prowadzonych przez Powiat Kutnowski,

- Zarządzenie Nr 52/2020 Starosty Kutnowskiego z dnia 20 października 2020 r. w sprawie zmiany sposobu udzielania porad prawnych w ramach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego w punktach prowadzonych przez Powiat Kutnowski,

- Zarządzenie Nr 53/2020 Starosty Kutnowskiego z dnia 27 października 2020 r. w sprawie wprowadzenia zmiany w Zarządzeniu Nr 52/2020 z dnia 20 października 2020 r. w sprawie zmiany sposobu udzielania porad prawnych w ramach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego w punktach prowadzonych przez Powiat Kutnowski⁴⁷.

⁴⁵ Akta kontroli, str.: 221-228. Ponadto okazano dodatkowe zaświadczenie dotyczące okresu nieobjętego kontrolą.

⁴⁶ Wyjaśnienia z 11 czerwca 2021 r., akta kontroli, str.: 19-28.

⁴⁷ Akta kontroli, str.: 231-244. Zarządzenie Nr 26/2021 Starosty Kutnowskiego z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie przywrócenia bezpośredniej obsługi interesantów we wszystkich punktach nieodpłatnej pomocy prawnej w Powiecie Kutnowskim nie podlegało badaniu, z uwagi na wejście w życie po okresie objętym kontrolą.

Nie został powołany pełnomocnik do spraw koordynacji realizacji zadań wynikających z ustawy npp, npo i ep, o którym mowa w art. 9 ust. 5 powołanej ustawy (uprawnienie starosty)⁴⁸.

Mając na uwadze przedstawione uwarunkowania, uznać należy, że Starostwo jest przygotowane organizacyjnie do wykonywania badanych zadań.

Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Na terenie Powiatu znajdują się 4 punkty, co odpowiada mnożnikowi zdefiniowanemu w art. 20 ust. 4 ustawy npp, npo i ep.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 powołanej ustawy 2 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej powierzone zostały do prowadzenia adwokatom i radcom prawnym oraz 2 punkty przeznaczono do prowadzenia przez organizacje pozarządowe prowadzące działalność pożytku publicznego⁴⁹, wyłonione w otwartym konkursie ofert.

W 2020 r. w 1 z punktów przeznaczonych do prowadzenia przez organizacje pozarządowe, świadczone było nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, co jest zgodne z art. 11 ust. 1c ustawy npp, npo i ep, który stanowi, że połowę punktów przeznaczonych do prowadzenia przez organizację pozarządową przeznacza się na świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

W 2021 r. we wszystkich punktach świadczona była nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatna mediacja. Powyższe wynika z rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym z jedną z organizacji pozarządowych, z uwagi na wykreślenie jej z listy organizacji pozarządowych uprawnionych do prowadzenia punktów na obszarze województwa łódzkiego⁵⁰. Zgodnie z informacją udostępnioną na stronie internetowej Starostwa: *Od dnia 8 lutego 2021 roku w Powiecie Kutnowskim funkcjonują cztery punkty świadczące nieodpłatną pomoc prawną i nieodpłatną mediację. Dotychczas w jednym z punktów świadczone było nieodpłatne poradnictwo obywatelskie. Jednakże w związku z rozwiązaniem w dniu 20 stycznia 2021 roku umowy z fundacją, która prowadziła punkt nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego zlokalizowany w Żychlinie, na podstawie art. 11 ust. 12 pkt 2, w nawiązaniu do art. 10 ust. 2 Starosta Kutnowski od dnia 8 lutego br. uruchomił w Żychlinie punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, obsługiwany przez adwokatów i radców prawnych⁵¹.*

⁴⁸ Wyjaśnienia z 11 czerwca 2021 r., akta kontroli, str.: 19-28.

⁴⁹ Dalej: organizacje pozarządowe.

⁵⁰ Wyjaśnienia z 21 i 27 października 2021 r. i załączniki, akta kontroli, str.: 1255-1268, 1525-1532, 1533-1556. Decyzja Wojewody Łódzkiego, znak: PNIK.I.6180.56.2020 z 11 grudnia 2020 r., akta kontroli, str.: 509-514.

⁵¹ <https://bip.powiatkutno.eu/dokumenty/menu/69>.

Kontrolującym okazano harmonogram świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i nieodpłatnej mediacji⁵² na terenie Powiatu w 2020 r. obejmujący informacje o: podmiotach świadczących usługi, lokalizacji punktów npp, npo na terenie Powiatu, rodzaju świadczonych usług, dniach i godzinach dyżurów, danych kontaktowych do zgłoszenia wizyt⁵³.

W omawianym obszarze zauważyć należy, że udostępnione zostały 2 numery telefonów do dokonywania zgłoszeń, 1 do punktów obsługiwanych przez adwokatów i radców prawnych oraz 1 do punktów prowadzonych przez organizacje pozarządowe.

Art. 8 ust. 5 ustawy npp, npo i ep stanowi, że zgłoszeń dokonuje się telefonicznie pod numerem telefonu wskazanym przez Starostę. Powołania wymaga stanowisko Ministerstwa Sprawiedliwości, wedle którego: *ustawa nowelizująca wprowadziła obligatoryjne wcześniejsze zapisy oraz obsługę jednego na powiat specjalnego telefonu do zapisów na wizyty we wszystkich punktach w powiecie (obsługiwanych przez przedstawicieli zawodów prawniczych i organizacje pozarządowe)*⁵⁴.

W 2021 r. udostępniony został 1 numer telefonu dla wszystkich punktów npp dedykowany do zgłaszania wizyt⁵⁵.

Starosta umożliwił także dokonywanie zgłoszeń za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej (możliwość wprowadzona przepisem art. 8 ust. 5 ustawy npp, npo i ep).

Punkty pomocy zlokalizowano w nieruchomościach będących w zasobach Powiatu (2 punkty na terenie miasta Kutna) oraz gmin: Krośniewice i Żychlin.

Zgodnie z wyjaśnieniami Sekretarza Powiatu: *punkt nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w Krośniewicach i Żychlinie zapewniają dostęp osobom uprawnionym. W Krośniewicach lokal znajduje się w Urzędzie Gminy w Krośniewicach, natomiast w Żychlinie punkt nieodpłatnego poradnictwa znajduje się w budynku, w którym mieści się Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Powiatowy Urząd Pracy Filia w Żychlinie (...). Wyżej wskazane gminy są największymi gminami i są najlepiej skomunikowane (...)*⁵⁶.

Powyższe wypełnia wymóg art. 8 ust. 10 ustawy npp, npo i ep.

W każdym z punktów świadczenie usług odbywa się w wymiarze odpowiadającym wymogom określonym w art. 8 ust. 3 ustawy, tj. 5 dni w tygodniu przez 4 godziny dziennie.

Zgodnie z wyjaśnieniami, w okresie objętym kontrolą, nie miała miejsca sytuacja, o której mowa w art. 8 ust. 6 ustawy npp, npo i ep, nie zaszła więc potrzeba wydłużania czasu trwania

⁵² Harmonogram załączony do informacji przedkontrolnej z 11 czerwca 2021 r. nie zawierał zapisów o nieodpłatnej mediacji, akta kontroli, str. 429-430. Stosowne zapisy ujęto w harmonogramie na luty 2020 r. i następnych okazanych kontrolerom oraz harmonogramie załączonym do pisma z 3 lutego 2020 r. OA.8120.7.2020 r. – załączniki do wyjaśnień z 16 sierpnia 2021 r., akta kontroli, str. 617-640, 649-658.

⁵³ Akta kontroli, str.: 429-430, 617-640.

⁵⁴ <https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/pl/dla-wykonawcow> - pytania i odpowiedzi dla wykonawców – 2019 r.

⁵⁵ Wyjaśnienia z 21 października 2021 r., akta kontroli, str. 1255-1268. <https://www.powiatkutno.eu/p,105,harmonogram-przyjec-na-2021-rok>.

⁵⁶ Wyjaśnienia z 27 października 2021 r., akta kontroli, str.: 1525-1532.

dyżurów⁵⁷. Nie złożono również do Starosty wniosków dotyczących potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, zawierających preferowany sposób wykonywania tych zadań na terenie gminy (art. 9 ust. 2 powołanej ustawy)⁵⁸.

Liczba udzielonych porad prawnych.

Zgodnie ze zbiorczymi informacjami kwartalnymi o wykonaniu zadania sporządzonymi przez Starostę, o których mowa w art. 12 ust. 1 ustawy npp, npo i ep, w 2020 r. na terenie Powiatu Kutnowskiego nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego udzielono 927 osobom⁵⁹.

Liczba osób, którym udzielono nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

L.p.	Kwartał 2020 r.	Liczba osób (kart), którym udzielono pomocy w punktach prowadzonych przez adwokatów lub radców prawnych	Liczba osób (kart), którym udzielono pomocy w punktach prowadzonych przez organizacje pozarządowe		Suma	
		Pomoc prawna	Pomoc prawna	Poradnictwo obywatelskie	Pomoc prawna	Poradnictwo obywatelskie
1	I	137	76	123	213	123
2	II	57	43	31	100	31
3	III	170	64	55	234	55
4	IV	108	33	30	141	30
5	suma	472	216	239	688	239
łącznie					927	

Tabela sporządzona na podstawie sprawozdań kwartalnych przekazanych przez jednostkę kontrolowaną.

B. Przygotowanie w 2019 r. do realizacji zadania w 2020 r.

Zawarcie porozumień z gminami.

Powiat, na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy npp, npo i ep, zawarł porozumienia z Gminami: Żychlin i Krośniewice w sprawie realizacji zadania z zakresu administracji rządowej polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej⁶⁰. Porozumienia zostały zawarte

⁵⁷ Akta kontroli, str.: 557-560.

⁵⁸ Jw.

⁵⁹ Akta kontroli, str.: 349-428. Rejestr wpływu kart z 2020 r., akta kontroli, str.: 1397-1398.

⁶⁰ Akta kontroli, str.: 443-444, 449-450.

15 października 2015 r. na czas nieokreślony. Do porozumień zawarte zostały aneksy z Gminą:

- Krośniewice - Aneks Nr 1/2017 w dniu 16 sierpnia 2017 r. i Nr 2/2019 w dniu 2 stycznia 2019 r. (w zakresie zmiany lokalu gminnego udostępnionego na potrzeby prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej)⁶¹,
- Żychlin - Aneks Nr 1/2019 w dniu 16 grudnia 2019 r. (w kwestii zmiany rodzaju usług objętych przedmiotem porozumienia, zapis: *polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej* zmieniono na *polegającego na świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie powiatu kutnowskiego*)⁶².

Porozumienia zawierały część elementów wskazanych w art. 9 ust. 1 pkt 1-2 ustawy npp, npo i ep, bowiem stwierdzono, że nie ujęto informacji o rodzaju podmiotu udzielającego nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczącego nieodpłatne poradnictwo obywatelskie podczas dyżurów, preferowanej specjalizacji dyżurów oraz zasad współpracy w zakresie zapewnienia urządzeń technicznych podmiotom udzielającym nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczącym nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

Powyższe wyjaśniono: (...) *nie stwierdzono potrzeby określenia specjalizacji pełnionych dyżurów, ponieważ osoby świadczące nieodpłatną pomoc prawną udzielają porad ze wszystkich gałęzi prawa. Omyłkowo nie zawarto informacji o rodzaju udzielającego nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. W § 2 ust. 2 przedstawiono zasady zapewnienia urządzeń technicznych podmiotom udzielającym nieodpłatnej pomocy prawnej*⁶³.

Brak informacji o rodzaju podmiotu udzielającego nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczącego nieodpłatne poradnictwo obywatelskie podczas dyżurów, narusza art. 9 ust. 1 pkt 1c ustawy npp, npo i ep, co ocenia się jako nieprawidłowość.

W odniesieniu do zasad współpracy w zakresie zapewnienia urządzeń technicznych podmiotom świadczącym usługi ujęto zapis: *Gmina oświadcza, iż lokal określony w ust. 1 ma dostęp do sieci energetycznej, telefonicznej, teleinformatycznej oraz wyposażony jest w zamykaną szafę.*

W omawianym obszarze organ kontroli przyjmuje wyjaśnienia. Zauważa się jednak, że dostęp do sieci energetycznej, telefonicznej i teleinformatycznej zapewnia większość obiektów, którymi dysponują gminy, zaś ujęcie w porozumieniu informacji o podstawowych meblach, które zapewniają bezpieczne przechowywanie w lokalu gromadzonych danych oraz umożliwiają pracę, uzasadnione jest celem udostępnienia lokalu. Jednakże poza meblami na stanowisko pracy składa się również sprzęt, tj. komputer/tablet lub inne urządzenie, które

⁶¹ Akta kontroli, str.: 445-448.

⁶² Akta kontroli, str.:451-452.

⁶³ Akta kontroli, str.: 1525-1531.

może być podłączone do systemu teleinformatycznego. Zasadne wydaje się zatem uregulowanie w tym punkcie porozumienia informacji, przez którą ze stron porozumienia i jaki rodzaj sprzętu będzie zapewniany w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

W pozostałym zakresie organ kontroli nie wnosi uwag.

Zawarcie porozumień z Okręgową Radą Adwokacką oraz Radą Okręowej Izby Radców Prawnych.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy npp, npo i ep powiat corocznie zawiera z okręgową radą adwokacką i radą okręowej izby radców prawnych właściwymi dla siedziby władz powiatu porozumienia w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze tego powiatu.

Porozumienia zostały zawarte z Okręgową Radą Adwokacką w Płocku⁶⁴ w dniu 29 listopada 2019 r. oraz z Radą Okręowej Izby Radców Prawnych w Warszawie⁶⁵ w dniu 15 listopada 2019 r. (obowiązywały do 31 grudnia 2020 r.)⁶⁶, a więc z zachowaniem terminu określonego w art. 10 ust. 2 powołanej ustawy.

Wskazany w art. 10 ust. 1 pkt 1-4 katalog postanowień został ujęty w porozumieniach. W odniesieniu do wykazu planowanych dyżurów uwzględniono dni i godziny, w których planuje się dyżury, poprzez zapis: *punkt nieodpłatnej pomocy prawnej funkcjonować będzie przez 4 dni w tygodniu w godzinach od 8:30 do 12:30 oraz jeden dzień w tygodniu w godzinach od 11:30 do 15:30.*

Podano: w treści porozumień zawieranych z samorządami prawniczymi w sprawie udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej, nie było harmonogramów, ale porozumienia te nie były kwestionowane przez samorządy. Jednak w porozumieniach zawieranych na 2022 rok pełne harmonogramy funkcjonowania punktów zostały uwzględnione.

W powyższym zakresie nie wnosi się uwag.

Wykaz urządzeń technicznych stanowiących wyposażenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, ujęto w załącznikach do zawartych porozumień i obejmował: komputer, drukarkę i niszczarkę⁶⁷.

Porozumienia posiadają kontrasygnatę Skarbnika Powiatu, co wypełnia wymóg art. 48 ust. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym i zostały zaakceptowane pod względem formalno-prawnym przez radcę prawnego Powiatu⁶⁸.

⁶⁴ Dalej: ORA.

⁶⁵ Dalej: ROIRP.

⁶⁶ Porozumienia i załączniki, akta kontroli, str.: 431-442, 1557-1560.

⁶⁷ Akta kontroli, str.: 1557-1560.

⁶⁸ Dz.U. z 2020 r. poz. 920. Publikator aktualny na początek okresu objętego kontrolą: Dz.U. z 2019 r. poz. 511.

Zobowiązane podmioty przekazały Staroście informacje wskazane w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy npp, npo i ep⁶⁹. ORA wskazała 2 adwokatów oraz 1 mediatora do prowadzenia nieodpłatnej mediacji. OIRP wyznaczyła 2 radców prawnych, z których jeden wyznaczony został do prowadzenia spraw z zakresu nieodpłatnej mediacji.

Stwierdzono jednak niewywiązanie się przez ORA i OIRP z zawartych porozumień w aspekcie imiennego wskazania zastępców adwokatów i radców prawnych. W powyższym zakresie wyjaśniono, że w 2019 r. do samorządów prawniczych zgłosiło się tylko po dwóch adwokatów i radców prawnych, w związku z powyższym samorzady nie mogły wskazać zastępców⁷⁰.

Zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy npp, npo i ep o zawartych porozumieniach Powiat zawiadomił Wojewodę Łódzkiego pismem z 18 grudnia 2019 r.⁷¹.

Zawarcie umów z adwokatami i radcami prawnymi.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy npp, npo i ep adwokat lub radca prawny udziela nieodpłatnej pomocy prawnej na podstawie umowy zawartej z powiatem.

Powiat na 2020 r. zawarł 5 umów, w tym: 3 umowy z adwokatami wskazanymi przez ORA i 2 umowy z radcami prawnymi wskazanymi przez OIRP na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnej mediacji⁷².

Umowy na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej zawarte zostały 2 stycznia 2020 r. na czas określony, tj. *od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.*

Jak wyjaśniono, umowy nie zostały zawarte w dacie granicznej określonej ustawą npp, npo i ep, tj. do 31 grudnia 2019 r. *z uwagi na fakt, iż mimo przygotowania umów dot. nieodpłatnej pomocy prawnej Skarbnik Powiatu (...) odmówiła udzielenia kontrasygnaty argumentując, że może jej udzielić dopiero po rozpoczęciu roku następnego.*

Organ kontroli nie przyjmuje powyższych wyjaśnień, jako uzasadniających brak dochowania terminu granicznego wynikającego z art. 26 ustawy npp, npo i ep dla zawarcia umów z wykonawcami. W tym miejscu zauważa się, że daty podane w art. 26 ustawy npp, npo i ep traktowane są jako graniczne dla każdego roku do dokonania czynności, których dotyczą. Przyjmuje się, że umowa powinna zostać podpisana zanim prawnik przystąpi do świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej⁷³.

Nadmienić należy, że kontrasygnata Skarbnika Powiatu złożona została na porozumieniach zawartych 15 i 29 listopada 2019 r. z samorządami prawniczymi oraz na umowach zawartych

⁶⁹ Akta kontroli, str.: 565-572. Informację o wylosowanym mediatorze OIRP przekazała 15 stycznia 2020 r.

⁷⁰ Akta kontroli, str.: 1525-1532.

⁷¹ Akta kontroli, str.: 477-478. W 2020 r. Powiat zawiadomił Wojewodę Łódzkiego o zawartych porozumieniach pismem z 9 grudnia 2020 r.

⁷² Wyjaśnienia z 11 czerwca 2021 r., przedłożone umowy, akta kontroli, str.: 19-28, 573-616, 1561-1584.

⁷³ Komentarz Art. 26 NieodpłPomPrU Paxford 2016, wyd. 1/Wasyłkowska-Michór.

24 i 30 grudnia 2019 r. z organizacjami pozarządowymi o powierzenie realizacji zadania publicznego.

Odnosząc się do instytucji kontrasygnaty, powołać warto wyrok z 29.8.2013 r., I ACa 340/13, Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, który charakteryzując instytucję kontrasygnaty stwierdził, że: *Podpis skarbnika (...) na dokumencie oznacza, że dokonał on wstępnej kontroli legalności dokumentu. Podpis ponadto oznacza, że skarbnik nie zgłasza zastrzeżeń do legalności dokonanych operacji oraz że istnieją środki finansowe na pokrycie zobowiązań wynikających z dokonanej czynności prawnej, potwierdza także w ten sposób, że dokonana operacja gospodarcza mieści się w planie finansowym danej jednostki.*

W ocenie kontrolujących nie było zatem przeszkód do złożenia kontrasygnaty przez Skarbnika Powiatu w terminie do 31 grudnia 2019 r., wobec czego zawarcie umów z prawnikami z naruszeniem daty traktowanej jako graniczna ocenia się jako uchybienie.

Do przedmiotowych umów zawarte zostały aneksy:

- 3 do umów⁷⁴ z radcami prawnymi, w tym 1 aneks z 20 stycznia 2020 r.⁷⁵ (w związku z powierzeniem realizacji obowiązku świadczenia nieodpłatnej mediacji w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej i zmianą brzmienia zapisów dotyczących wynagrodzenia dla mediatora) i 2 aneksy z 16 czerwca 2020 r.⁷⁶ (w związku ze zmianą zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej⁷⁷ oraz sposobu dokumentowania kart pomocy⁷⁸),
- 2 do umów⁷⁹ z adwokatami z 16 czerwca 2020 r.⁸⁰ (w związku ze zmianą zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz sposobu dokumentowania kart pomocy).

Aneksy nie zawierają kontrasygnaty Skarbnika Powiatu, co uzasadniono tym, iż zapisy aneksów nie wywoływały skutków finansowych⁸¹.

Umowy oraz aneksy zostały zaakceptowane pod względem formalno-prawnym przez radcę prawnego Powiatu z 1 wyjątkiem⁸².

Elementy wymagane art. 6 ust. 2 ustawy npp, npo i ep zostały ujęte w przedmiotowych umowach, przy czym stwierdzono, że we wszystkich umowach poza 1 umową⁸³ nie wskazano pełnego harmonogramu funkcjonowania punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, poprzez

⁷⁴ Umowy Nr OA.8120.21.1.2019, Nr OA.8120.21.2.2019.

⁷⁵ Aneks do umowy Nr OA.8120.21.1.2019, akta kontroli, str.: 579-581.

⁷⁶ Aneks do umów Nr OA.8120.21.1.2019, Nr OA.8120.21.2.2019, akta kontroli, str.: 583-584,591-592.

⁷⁷ § 1 umowy, którego dotyczy wprowadzona zmiana (ust. 6), posiada błędną numerację ustępów, tj. dwóm ustępom nadano numer 5.

⁷⁸ Dotyczy zmian wprowadzonych w ustawie npp, npo i ep art. 29 ustawy o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa Sars-Cov-2 z dnia 14 maja 2020 r. ([Dz.U. z 2020 r. poz. 875](#)).

⁷⁹ Umowy Nr OA.8120.20.1.2019, Nr OA.8120.20.2.2019.

⁸⁰ Akta kontroli, str.: 599-600, 607-608.

⁸¹ Wyjaśnienia z 27 października 2021 r., akta kontroli, str.: 1525-1532.

⁸² Na umowie Nr OA.8120.20.1.2019 stwierdzono brak akceptacji radcy prawnego. W piśmie z 27 października 2021 r. Sekretarz wyjaśnił, że umowa paraflowana przez radcę prawnego najprawdopodobniej została wydana zleceniobiorcy, akta kontroli, str. 1525-1532.

⁸³ Nr OA.8120.20.3.2019 z 2 stycznia 2020 r., akta kontroli, str.: 609-616.

podanie, w które dni planowane dyżury pełnione będą od godz. 8:30 do 12:30, a w który dzień od 11:30 do 15:30.

Powyższe wyjaśniono: *faktycznie nie wskazano harmonogramu funkcjonowania punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, jednocześnie informujemy, że obecnie harmonogramy znajdują się w umowach na rok 2022*⁸⁴.

Kontrola wykazała, że w 1 umowie⁸⁵ nie zawarto informacji o możliwości wydłużenia, na żądanie starosty, czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie, w przypadku, o którym mowa w art. 8 ust. 6 ustawy npp, npo i ep, co narusza art. 6 ust. 2 pkt 1a tej ustawy. W przedmiotowym zakresie złożono wyjaśnienia: *w umowie nr OA.8120.20.3.2019 z 2 stycznia 2020 r. brak jest informacji o której mowa w art. 8 ust. 6 ustawy npp, npo, ep, jednakże powyższe niedopatrzenie zostało usunięte w umowach zawieranych w latach 2020-2021r. Należy wskazać iż zapis wynikający z art. 8 ust. 6 w/w ustawy ma jedynie charakter informacyjny i ewentualne zaistnienie okoliczności objętych tym zapisem jest możliwe do wyegzekwowania na podstawie zapisów samej umowy*⁸⁶.

Ponadto w ww. umowie nie uregulowano zasad zapewnienia zastępstwa w przypadku braku możliwości świadczenia osobiście usługi przez prawnika (art. 6 ust. 2 pkt 6 ustawy npp, npo i ep). W tym zakresie nie złożono wyjaśnień.

Brak ww. elementów w zawartych umowach ocenia się jako nieprawidłowość.

W odniesieniu do zapisów odnoszących do wskazania niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów prawnych umożliwiających udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, w badanych umowach wskazano, że: *Zleceniodawca zobowiązuje się do zapewnienia lokalu oraz niezbędnych urządzeń technicznych w szczególności dostępu do drukarki oraz Internetu, który umożliwi dostęp do bazy aktów prawnych niezbędnych do udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej. W tym zakresie wyjaśniono również, że każdy punkt wyposażony jest w urządzenia techniczne, czyli komputer, drukarkę oraz niszczarkę oraz w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej była dostępna baza aktów prawnych legalis*⁸⁷.

Organ kontroli zaleca, aby zapisy umowy były zgodne z zapisami porozumienia zawartego z samorządem zawodowym (mogą je doprecyzować). Dobrą praktyką byłoby zatem możliwie dokładne określenie sprzętu, na jakim pracować będzie prawnik.

W umowach nie wskazano specjalizacji, o której mowa w art. 8 ust. 9 ustawy npp, npo i ep (zapis fakultatywny).

⁸⁴ Akta kontroli, str.: 1525-1532.

⁸⁵ Umowa Nr OA.8120.20.3.2019.

⁸⁶ Akta kontroli, str.: 1525-1532.

⁸⁷ Akta kontroli, str.: 1525-1532.

Wyłonienie organizacji pozarządowej w otwartym konkursie ofert na powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy npp, npo i ep organizację pozarządową wyłania się corocznie w otwartym konkursie ofert, o którym mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁸⁸, przeprowadzanym jednocześnie na powierzenie prowadzenia punktów przeznaczonych na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego⁸⁹. W skład komisji konkursowej, o której mowa w tej ustawie, może wchodzić przedstawiciel wojewody.

Starosta w 2019 r. poinformował Wojewodę Łódzkiego o harmonogramie prac związanych z przeprowadzeniem otwartego konkursu ofert na powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie powiatu kutnowskiego w 2020 r. oraz wystąpił o informację w zakresie woli skierowania przedstawiciela Wojewody do prac w ww. komisji⁹⁰. W pracach Komisji konkursowej nie uczestniczył przedstawiciel Wojewody Łódzkiego⁹¹.

W celu realizacji obowiązku wynikającego z art. 11 ust. 2 ustawy npp, npo i ep, tj. wyłonienia organizacji pozarządowej, Zarząd Powiatu podjął Uchwałę Nr 230/81/19 z 31 października 2019 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie powiatu kutnowskiego w 2020 roku⁹². Treść ogłoszenia stanowi załącznik do uchwały. Ogłoszenie zostało zamieszczone na stronie BIP Powiatu 31 października 2019 r.⁹³. Termin składania ofert wyznaczono do 22 listopada 2019 r.

Zatem informacje o konkursie ofert zostały podane do wiadomości publicznej z zachowaniem terminu określonego w art. 13 ust. 1 udpp.

W ogłoszeniu⁹⁴ o otwartym konkursie ofert zawarte zostały elementy określone w art. 13 ust. 2 udpp. Ponadto zamieszczono zapis o możliwości wydłużenia czasu trwania dyżuru

⁸⁸ Dz.U. z 2020 r. poz. 1057. Publikator aktualny na początek okresu objętego kontrolą: Dz.U. z 2019 r. poz. 688. Dalej: udpp.

⁸⁹ Dalej: otwarty konkurs ofert.

⁹⁰ Pismo znak ES.1431.14.2019 z 31 października 2019 r., akta kontroli, str.: 499-500.

⁹¹ Uchwała Nr 237/84/19 Zarządu Powiatu Kutnowskiego z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie powołania komisji konkursowej do opiniowania ofert złożonych w otwartym konkursie na powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie powiatu kutnowskiego w 2020 r., Lista obecności Komisji Konkursowej, akta kontroli, str.: 271-274, 821-822.

⁹² Akta kontroli, str. 249-260, 2355-2378, 2485-2498.

⁹³ Karta informacji BIP, wyjaśnienia z 1 lutego 2022 r., załączniki, akta kontroli, str.: 761-762, 2475-2479, 2481-2498. Okazano Uchwałę Nr 230/81/19 Zarządu Powiatu zawierającą adnotację o zdjęciu z tablicy ogłoszeń w dniu 14 stycznia 2020 r.

⁹⁴ Ogłoszenie - akta kontroli, str. 251-260, 2357-2378, 2487-2498.

do co najmniej 5 godzin dziennie, bez zmiany wysokości udzielonej dotacji, w przypadku określonym w ustawie npp, npo i ep, co wypełnia wymóg art. 8 ust. 6 ustawy npp, npo i ep.

W 2019 r. tryb powołania i zasady działania komisji konkursowej do opiniowania ofert złożonych w otwartym konkursie ofert na powierzenie realizacji omawianych zadań w 2020 r. zostały określone w Uchwale Nr 99/XVII/19 Rady Powiatu Kutnowskiego z 27 listopada 2019 r. w sprawie uchwalenia Programu współpracy Powiatu Kutnowskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2020 rok⁹⁵ oraz w Regulaminie pracy komisji konkursowej stanowiącym załącznik do Uchwały Nr 237/84/19 Zarządu Powiatu⁹⁶.

Zgodnie z wyjaśnieniami⁹⁷ w odpowiedzi na zaproszenie Zarządu Powiatu Kutnowskiego do zgłaszania kandydatów na przedstawicieli do Komisji Konkursowej⁹⁸ brak było zgłoszeń kandydatów do reprezentowania organizacji pozarządowych lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 udpp.

Do Starostwa wpłynęły 3 oferty⁹⁹ - ocenione jako kompletne, co potwierdzają formularze oceny formalnej¹⁰⁰. Do oceny merytorycznej przez Komisję dopuszczono wszystkie oferty, z których każda oceniona została odrębnie¹⁰¹.

Zgodnie z treścią ogłoszenia o otwartym konkursie ofert (pkt VII ppkt 3) Zarząd Powiatu dokonuje wyboru najkorzystniejszej oferty biorąc pod uwagę opinię Komisji Konkursowej.

Do zawarcia umowy na powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie powiatu kutnowskiego w 2020 r. zarekomendowano 2 organizacje pozarządowe:

- Fundację Celeste, ul. Plac Wolności 8 lok. 1U, 91-415 Łódź, KRS: 0000521067 – Zadanie 1: „Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu kutnowskiego w 2020 r.”,

⁹⁵ Akta kontroli, str. 763-784.

⁹⁶ Uchwała z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie powołania komisji konkursowej do opiniowania ofert złożonych w otwartym konkursie na powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie powiatu kutnowskiego w 2020 r., akta kontroli, str.: 271-286.

⁹⁷ Akta kontroli, str.: 557-560.

⁹⁸ Zaproszenie. Podane do publikacji 5 listopada 2019 r. – Karta informacji do BIP, , akta kontroli, str.: 261-270, 785-786.

⁹⁹ Protokół z 26 listopada 2019 r. z prac Komisji Konkursowej do opiniowania ofert złożonych w otwartym konkursie ofert na powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie powiatu kutnowskiego w 2020 r. wraz z oświadczeniami członków Komisji Konkursowej, zbiorcze zestawienie ofert, lista obecności, akta kontroli, str.: 787-804, 805-822.

¹⁰⁰ Akta kontroli, str.: 823-824, 831-832, 839-840.

¹⁰¹ Formularze indywidualnej oceny merytorycznej, akta kontroli, str.: 825-830, 833-838, 841-846.

- Fundację „Gołębie Serce”, ul. Litewska 33B, 35-302 Rzeszów, KRS: 0000549313 – Zadanie 2: „Prowadzenie punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie powiatu kutnowskiego w 2020 r.”¹⁰².

Podstawą wyboru była suma punktów przyznanych przez członków komisji konkursowej¹⁰³.

Zarząd Powiatu dokonał wyboru ofert złożonych przez ww. organizacje pozarządowe zatwierdzając go uchwałą¹⁰⁴.

Przedstawione przez ww. Fundacje oferty realizacji zadania publicznego zawierały elementy określone w art. 14 ust. 1 udpp¹⁰⁵.

Wyłonione organizacje spełniały warunki wskazane w art. 11 ust. 6 ustawy npp, npo i ep, tj. zostały wpisane na listę organizacji pozarządowych, uprawnionych do prowadzenia punktów na obszarze województwa¹⁰⁶.

W ogłoszeniu o wynikach konkursu wskazano informacje, o których mowa w art. 15 ust. 2h udpp¹⁰⁷.

Informacja o wyborze organizacji, którym Zarząd powierzył realizację zadania, została zamieszczona w BIP 29 listopada 2019 r.¹⁰⁸, zgodnie z art. 15 ust. 2j udpp.

Zawarcie umów z organizacjami pozarządowymi.

Powiat zawarł z organizacjami pozarządowymi wyłoniwymi w otwartym konkursie ofert 2 umowy, z:

- Fundacją Celeste - 24 grudnia 2019 r.¹⁰⁹ o powierzenie realizacji zadania publicznego pod nazwą: *Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu Kutnowskiego w 2020 r.*,

- Fundacją „Gołębie Serce” - 30 grudnia 2019 r.¹¹⁰ o powierzenie realizacji zadania publicznego pod nazwą: *Prowadzenie punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie powiatu Kutnowskiego w 2020 r.*

¹⁰² Stanowisko Komisji Konkursowej z 26 listopada 2019 r. do opiniowania ofert złożonych w otwartym konkursie ofert na powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie powiatu kutnowskiego w 2020 r., akta kontroli, str.: 815-818.

¹⁰³ Formularz końcowej oceny merytorycznej, akta kontroli, str.: 847-848.

¹⁰⁴ Uchwała Nr 247/90/19 Zarządu Powiatu Kutnowskiego z dnia 29 listopada 2019 r. w sprawie ogłoszenia wyników otwartego konkursu ofert na powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie powiatu kutnowskiego w 2020 r., akta kontroli, str.: 287-290.

¹⁰⁵ Oferta Fundacji „Gołębie Serce” i Fundacji Celeste, akta kontroli, str.: 849-944, 945-1030, 2513-2516, 2517-2536.

¹⁰⁶ Decyzje Wojewody Łódzkiego, akta kontroli, str.: 917-926, 961-968.

¹⁰⁷ Ogłoszenie o wynikach otwartego konkursu ofert, akta kontroli, str. 289-290, 2505-2506.

¹⁰⁸ Karta informacji do BIP, wyciąg z rejestru zmian BIP, wyjaśnienia z 1 lutego 2022 r., akta kontroli, str.: 2499-2502, 2475-2480, 2503-2506. W zakresie wypełnienia wymogów art. 15 ust. 2j udpp przedłożono Uchwałę Nr 247/90/19 Zarządu Powiatu zawierającą adnotację o zdjęciu z tablicy ogłoszeń 14 stycznia 2020 r. <https://bip.powiatkutno.eu/dokumenty/10564>.

¹⁰⁹ Umowa Nr ES.526.1.2019, pełnomocnictwo, akt kontroli, str.: 1033-1034, 1051-1064, 2397-2410.

¹¹⁰ Umowa Nr ES.526.2.2019, pełnomocnictwo, akta kontroli, str.: 1065-1078, 2383-2396, 2511-2512.

Przedmiotowe umowy zostały kontrasygnowane przez Skarbnika Powiatu oraz zatwierdzone pod względem formalno-prawnym przez radcę prawnego Powiatu.

Umowy zawarto na czas oznaczony: 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.

Stwierdzono, w odniesieniu do badanych umów, że w zakresie elementów wymaganych przepisem art. 6 ust. 2 pkt 1, 1a i 3-6b w związku z art. 11 ust. 7 ustawy npp, npo i ep, nie zawarto:

- informacji o możliwości wydłużenia, na żądanie starosty, czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie, w przypadku, o którym mowa w art. 8 ust. 6 ustawy npp, npo i ep, w ramach wynagrodzenia, o którym mowa w punkcie 2 ustawy npp, npo i ep,
- sposobu organizowania w punkcie spotkania z mediatorem, o którym mowa w art. 8 ust. 12 pkt 1.

Powyższe narusza art. 6 ust. 2 pkt 1a i 6a, w związku z art. 11 ust. 7 ustawy npp, npo i ep.

Przy czym w zakresie informacji, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1a ustawy npp, npo i ep, stwierdzono, że umowy zawierają zapis, zgodnie z którym: *Zleceniobiorca zobowiązuje się wykonać zadanie publiczne w zakresie i na warunkach określonych w niniejszej umowie oraz w ofercie realizacji zadania publicznego złożonej przez Zleceniobiorcę 21 listopada 2019 roku. W ofertach Zleceniobiorcy zamieścili stosowne zapisy o możliwości wydłużenia, na żądanie starosty, czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie, w warunkach określonych w art. 8 ust. 6 ustawy npp, npo i ep.*

Wobec powyższego w omawianym obszarze organ kontroli nie wnosi uwag.

Brak zapisów określających sposób organizowania w punkcie spotkania z mediatorem ocenia się jako nieprawidłowość.

W umowach nie wskazano specjalizacji, o której mowa w art. 8 ust. 9 powołanej ustawy (zapis fakultatywny).

Uwzględniony został wymiar czasowy, o którym mowa w art. 8 ust. 3 ustawy npp, npo i ep, udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Stosownie do art. 11 ust. 8 ustawy npp, npo i ep, w umowach zawarte zostały zapisy dotyczące kontroli, przez starostę, wykonania umowy przez organizację pozarządową.

W tym miejscu zauważenia wymaga, że w badanym okresie kontrole zostały zrealizowane 16 grudnia 2019 r. i 30 grudnia 2019 r.¹¹¹. Podano: *Zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy npp, npo i ep Starosta Kutnowski przeprowadził kontrolę wykonania umowy przez organizacji pozarządowe w 2019 r.*

¹¹¹ Protokoły kontroli, akta kontroli, str.: 1191-1198. Kontrole dotyczyły wykonania umowy z 27 grudnia 2018 r. na realizację zadania publicznego w 2019 r.

(...). Po wybuchu epidemii COVID-19 w 2020 r., porad udzielano za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość (...), w związku z czym w 2020 r. kontroli nie przeprowadzono. W 2021 roku do dnia 31 marca 2021 nie przeprowadzono jeszcze kontroli¹¹².

Organ kontroli przyjmuje powyższe wyjaśnienia. Jednakże biorąc pod uwagę treść Zarządzenia Nr 24/2020 Starosty Kutnowskiego z dnia 1 czerwca 2020 r.¹¹³, którym przywrócono bezpośrednią obsługę interesantów we wszystkich punktach nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie Powiatu we wszystkich lokalizacjach, zauważyć należy, że nie było przeszkód, aby dokonać kontroli i oceny realizacji zadania przez organizacje pozarządowe.

Zatem nieprzystąpienie do kontroli po 1 czerwca 2020 r. ocenia się jako nieprawidłowość.

Zgodnie z art. 11 ust. 7 ustawy npp, npo i ep w ramach umowy, organizacji pozarządowej powierza się jednocześnie zadania z zakresu edukacji prawnej, realizowane w związku z problemami zgłaszanymi w trakcie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, w wymiarze co najmniej jednego zadania na rok na każdy punkt.

Zgodnie z wyjaśnieniami: (...) w 2020 r. Fundacja Gołębie Serce przez cały okres zadania wydawała biuletyn informacji prawnej w formie elektronicznej oraz papierowej. Biuletyn ukazywał się ostatniego dnia miesiąca, o tematyce: odpowiedzialność za wady fizyczne rzeczy, błąd medyczny, odszkodowania na opóźniony lot, zasady wliczania pracy do stażu pracowniczego, pożyczka konsumencka, odszkodowanie za wypadek przy pracy, prawo spadków, najem okazjonalny, urlop macierzyński i rodzicielski, zbycie gospodarstwa rolnego, prawo budowlane, prawo pracy, postępowanie administracyjne, prawo cywilne, prawo rodzinne, prawo podatkowe. Podmiot zamieszczał swoje publikacje na stronie internetowej oraz na facebooku fundacji. Ponadto Gołębie Serce prowadziło kompanię społeczną, w skład której wchodził druk i kolaż materiałów promocyjnych tj. plakatów i ulotek.

Fundacja Celeste w 2020 roku w ramach edukacji prawnej przygotowała dla mieszkańców powiatu kutnowskiego materiały edukacyjne w postaci broszur oraz materiały dedykowane na stronę internetową dotyczące praw i obowiązków mieszkańców z różnych dziedzin życia. Podmiot przeprowadził dwa spotkania w postaci wykładów o tematyce zmiany w obowiązujących przepisach prawa dokonane w skutek ogłoszenia stanu pandemii, prawo pracy oraz ochrona danych osobowych (...).

Jak ustalono w umowach na powierzenie realizacji zadania publicznego w 2020 r., nie wyszczególniono sposobów realizacji edukacji prawnej¹¹⁴.

¹¹² Akta kontroli, str.: 557-560.

¹¹³ Zarządzenie w sprawie zmiany zasad udzielania porad nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w punktach prowadzonych przez Powiat Kutnowski, akta kontroli, str.: 747-748.

¹¹⁴ Wyjaśnienia, Sprawozdania z wykonania zadania publicznego, akta kontroli, str. 557-560, 1035-1050.

Dokumentowanie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.

Zbadano 10 kart pomocy (część A), co stanowi ok. 1% wypełnionych kart pomocy z każdego punktu, w którym była udzielana nieodpłatna pomoc prawna i świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie¹¹⁵.

W badanych przypadkach udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej zostało prawidłowo udokumentowane, tj. zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy npp, npo i ep.

Zgodnie z art. 7 ust. 5 powołanej ustawy starosta analizuje opinie osób uprawnionych o udzielonej pomocy, mając na względzie potrzebę wprowadzenia usprawnień oraz podniesienia jakości nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

W okresie objętym kontrolą ww. zadanie *realizowane było poprzez dokonywanie analiz części B kart pomocy przez uprawnionych pracowników prowadzących obsługę punktów npp i npo w Starostwie Powiatowym w Kutnie. Wyniki analiz przekazywano na bieżąco staroście. Analiza kart B wykazała zadowolenie petentów na bardzo wysokim poziomie w każdym niemal zakresie we wszystkich punktach npp i npo. Jednakże w celu jeszcze większego poprawienia jakości oraz dostępności usług npp dla petentów Starosta Kutnowski podjął decyzję o przeniesieniu siedziby punktu npp prowadzonym przez adwokatów do bardziej centralnie położonego i lepiej skomunikowanego miejsca w mieście Kutnie, co automatycznie uczyniło punkt npp bardziej dostępnym dla petentów*¹¹⁶.

Zgodnie z § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego¹¹⁷ starosta co najmniej raz w miesiącu przekazuje dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej, które mogą mieć wpływ na sposób wykonania przez właściwą okręgową radę adwokacką albo właściwą radę okręgowej izby radców prawnych zobowiązania, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy.

W myśl § 9 ust. 2 ww. rozporządzenia starosta co najmniej raz w miesiącu przekazuje właściwej organizacji pozarządowej zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym poradnictwie obywatelskim, które mogą mieć wpływ na sposób realizacji przez organizację standardów obsługi oraz sprawowanie wewnętrznego systemu kontroli jakości nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego z uwzględnieniem treści dokumentu dołączonego do wniosku o wpis na listę, o którym mowa w art. 11d ust. 8 pkt 4 ustawy. Opinie przekazywane są drogą elektroniczną (§ 9 ust. 3 ww. rozporządzenia).

¹¹⁵ Karty pomocy, akta kontroli, str.: 1319-1340.

¹¹⁶ Wyjaśnienia, akta kontroli, str.: 1255-1268.

¹¹⁷ Dz.U. z 2018 r. poz. 2492 ze zm. Dalej: rozporządzenie.

Jak oświadczył Sekretarz Powiatu: *powyższe informacje były przekazywane jedynie podczas kontaktów telefonicznych z ORA w Płocku i OIRP w Warszawie. Do organizacji pozarządowych przekazano 7 opinii osób uprawnionych w miesiącach: luty 2020 r., marzec 2020 r., lipiec 2020 r.*¹¹⁸.

Okazano pisma przekazujące przedmiotowe opinie do organizacji pozarządowych¹¹⁹.

Niedochowanie form przekazywania opinii osób uprawnionych w sposób określony w § 9 ust. 3 powołanego rozporządzenia, ocenia się jako uchybienie.

Prawidłowo realizowany był obowiązek przechowywania oświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy npp, npo i ep, w warunkach uniemożliwiających dostęp do nich osób trzecich, w zamkniętych metalowych szafach¹²⁰.

Upowszechnianie wśród mieszkańców Powiatu informacji o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy npp, npo i ep starosta odpowiada za upowszechnianie wiedzy o działalności ww. systemu wśród mieszkańców powiatu. W powyższej kwestii ustalono, że Starosta realizuje / realizował działania poprzez zamieszczenie informacji w BIP¹²¹, na stronie internetowej Starostwa¹²² oraz w serwisie Facebook Starostwa¹²³.

Ponadto, jak wyjaśniono, cyklicznie wysyłane są również informacje do wszystkich gmin i miast z terenu Powiatu z przypomnieniem o zakresie i możliwości korzystania z systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego ze wskazaniem numeru telefonu oraz informacje o zmianach związanych ze świadczeniem usług¹²⁴.

Skierowano również pisma z 3 lutego 2020 r. do *Prezydenta Miasta Kutna, Burmistrzów i Wójtów Gmin Powiatu Kutnowskiego* z prośbą o upowszechnienie informacji o omawianym systemie i nieodpłatnej mediacji wraz z harmonogramem przyjęć interesantów¹²⁵.

Dodatkowo poinformowano, że w lokalnym czasopiśmie internetowym e.Kutno oraz w czasopiśmie samorządowym Powiatu Kutnowskiego – Przegląd Powiatowy¹²⁶ ukazały się

¹¹⁸ Akta kontroli, str.: 1255-1268.

¹¹⁹ Akta kontroli, str.: 1311-1316.

¹²⁰ Wyjaśnienia, akta kontroli, str.: 1255-1268.

¹²¹ <https://bip.powiatkutno.eu/dokumenty/menu/69> - poprzez kliknięcie w zakładkę Powiat Kutnowski, w rozwijanej liście znajduje się zakładka: *Nieodpłatna Pomoc Prawna*. Wydruk z BIP, akta kontroli, str. 617-634.

¹²² <https://www.powiatkutno.eu/p.105.harmonogram-przyjec-na-2021-rok>, Wydruk ze strony internetowej Starostwa, akta kontroli, str.: 635-638.

¹²³ Wydruki postów zamieszczonych w mediach społecznościowych, akta kontroli, str.: 639-648.

¹²⁴ Wyjaśnienia, załączniki, akta kontroli, str.: 557-560.

¹²⁵ Pismo, informacja, harmonogram, akta kontroli, str.: 649-690.

¹²⁶ Załącznik – kopia 2 stron czasopisma Nr 2 styczeń 2020 r., akta kontroli, str.: 731-734.

artykuły propagujące dostępność na terenie Powiatu usług npp i npo¹²⁷. Jak wyjaśniono: (...) jest to bezpłatny kwartalnik, który drukowany został w nakładzie powyżej 2 tys. oraz dostarczony do lokalnych społeczności wsi i miast w Powiecie Kutnowskim (...). Dodatkowo, ulotki z Ministerstwa Sprawiedliwości, które zostały przesłane w marcu 2021 r. z Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi w wersji oryginalnej oraz uzupełnione o lokalne telefony i dane wydrukowane zostały w ilości ok tysiąca sztuk i rozdysponowane w miejsca najbardziej uczęszczane przez interesantów Starostwa (kancelaria, Wydział Komunikacji, wydział Geodezji, Powiatowy Rzecznik Konsumentów, przed wszystkim punktami NPP i do sąsiednich otwartych instytucji)¹²⁸.

Stwierdzono, że w BIP, na stronie internetowej Starostwa wskazane zostały punkty wraz z ich lokalizacją na terenie Powiatu, harmonogramem świadczenia usług, informacją o podmiotach udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczących nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, numerach telefonów, pod którymi można dokonywać zgłoszeń i godzinach umawiania wizyt.

W przepisach art. 8 ust. 3-5 ustawy npp, npo i ep zawarte zostały uregulowania odnoszące się do zasad korzystania ze świadczeń w punktach npp, npo.

W aspekcie upubliczniania przedmiotowych danych, stwierdzono, że informacje o udzielaniu npp, świadczeniu npo w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu podczas dyżuru trwającego co najmniej 4 godziny dziennie zostały zamieszczone na liście zawierającej wykaz punktów npp, npo (art. 8a ust. 1 pkt 2 ustawy npp, npo i ep), którą zgodnie z wyjaśnieniami upubliczniono w BIP, na stronie internetowej Starostwa, na tablicy ogłoszeń w punktach npp, npo, a także przekazano do gmin z terenu powiatu¹²⁹.

Oдноśnie do udzielania npp i świadczenia npo według kolejności zgłoszeń, po umówieniu terminu wizyty, dopuszczenia ustalenia innej kolejności udzielania npp, świadczenia npo oraz udzielania npp, świadczenia npo kobiecie, która jest w ciąży (poza kolejnością), stwierdzono, że wymagane informacje zamieszczono na liście zawierającej wykaz punktów npp, npo, w BIP, na stronie internetowej Starostwa¹³⁰.

Przedstawione ustalenia wskazują, że wypełnione zostały wymogi w zakresie udostępnienia informacji o dostępie do omawianych usług.

Przepis art. 8 ust. 8 ustawy npp, npo i ep umożliwia udzielanie usług osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku

¹²⁷ Powyższe działania zostały potwierdzone wydrukami: artykuły z 5 stycznia 2020 r., 23 lutego i 15 czerwca 2021 r., akta kontroli, str.: 721-730.

¹²⁸ Wyjaśnienia, załącznik, akta kontroli, str.: 557-560, 759-760.

¹²⁹ Wyjaśnienia, załączniki do wyjaśnień, akta kontroli, str.: 557-560, 1183-1190. Na stronie internetowej Starostwa w zakładce *Nieodpłatna Pomoc Prawna* zamieszczono link kierujący do BIP, gdzie udostępniono przedmiotową listę. <https://www.powiatkutno.eu/p,104,nieodplatna-pomoc-prawna>.

¹³⁰ Lista jednostek, wydruk z BIP, akta kontroli, str.: 1111-1132, 629-634. <https://www.powiatkutno.eu/p,104,nieodplatna-pomoc-prawna>, <https://bip.powiatkutno.eu/dokumenty/menu/69>.

migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2017 r. poz. 1824)¹³¹ poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.

W powyższym zakresie ustalono, że Starosta opublikował informacje, które zostały uwidocznione w BIP, na stronie internetowej Starostwa, na liście zawierającej wykaz punktów npp, npo¹³².

Zgodnie z § 3 ust. 2 rozporządzenia dostęp do lokali uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych. W toku kontroli ustalono, że informacje o punktach usytuowanych w lokalach z dogodnym dostępem dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich zostały ujęte na listach obejmujących wykaz punktów npp, npo¹³³.

Zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy npp, npo i ep Starosta sporządza i aktualizuje listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, dostępnego dla mieszkańców powiatu.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą listy: jednostek nieodpłatnego poradnictwa oraz obejmujące wykaz punktów npp, npo, były aktualizowane¹³⁴.

Lista jednostek nieodpłatnego poradnictwa obejmowała rodzaje poradnictwa, określone w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy npp, npo i ep.

Lista zawierająca wykaz punktów npp i npo została omówiona powyżej.

Zgodnie z wymogiem art. 8a ust. 2 ustawy npp, npo, lista zawierała dane jednostek nieodpłatnego poradnictwa uporządkowane według tematyki poradnictwa i obejmowała: nazwy jednostek, zakres poradnictwa, adresy i dane kontaktowe, w tym: numery telefonów i strony internetowe (przy czym w większości podano adresy e-mail)¹³⁵, wskazanie dni i godzin działalności¹³⁶ oraz kryteria dostępu do usługi.

W kwestii obowiązku udostępnienia analizowanej listy w miejscach określonych przepisem art. 8a ust. 4 ustawy npp, npo i ep poinformowano, że: *Starosta Kutnowski realizował zapis art. 8a ust. 4 ustawy npp, npo i ep. poprzez udostępnienie listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa na stronie BIP Starostwa Powiatowego w Kutnie, na stronie internetowej Powiatu Kutnowskiego, przedmiotowa lista była przekazana do gmin powiatu kutnowskiego oraz zawieszono na tablicy ogłoszeń w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego*¹³⁷.

Ustalenia w kwestii realizacji obowiązku udostępnienia stosownych informacji w lokalnych środkach masowego przekazu, zostały przedstawione powyżej.

¹³¹ Dalej: osoby niepełnosprawne.

¹³² Akta kontroli, str.: 629-634, 1111-1132. <https://www.powiatkutno.eu/p,104,nieodplatna-pomoc-prawna>.

¹³³ Akta kontroli, str.: 1129-1133, 1173-1181.

¹³⁴ Wyjaśnienia, załączniki – okazano stosowne wydruki, akta kontroli, str.: 557-560, 1079-1132, 1137-1182.

¹³⁵ Na liście z 2021 r. brak stron internetowych w 5 pozycjach (25, 33, 35, 39, 41), akta kontroli, str.: 1137-1182.

¹³⁶ Na liście z 2021 r. – poza poz. 5, akta kontroli, 1137-1182.

¹³⁷ Wyjaśnienia, załączniki – pisma do Gmin Powiatu, Karta informacji do BIP, akta kontroli, str. 557-560, 1133-1136, 1183-1189, 2537-2544. Okazano 2 kartki z adnotacją: *zdjęto z tablicy z punktu w Żychlinie i zdjęto z tablicy w punkcie w Krośniewicach opatrzone parafką oraz pieczęcią kserokopia sporządzona na podstawie oryginału wraz podpisem Sekretarza Powiatu i pieczęcią nagłówkową Starostwa. Adnotacja nie wskazuje, jaki dokument zdjęto z tablicy.*

Ponadto ustalono, że lista jednostek nieodpłatnego poradnictwa była udostępniana wykonawcom do wykorzystania w przypadkach, o których mowa w art. 5 ust. 4 ustawy npp, npo i ep¹³⁸.

Na stronie internetowej Starostwa i w BIP opublikowano materiały informujące o zakresie npp, npo i nieodpłatnej mediacji, bieżące informacje oraz zmiany związane ze świadczeniem nieodpłatnej pomocy prawnej pomocne dla beneficjentów.

Funkcjonowanie systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w stanie epidemii.

W związku z wprowadzeniem w 2020 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego oraz stanu epidemii¹³⁹, w okresie objętym kontrolą, Starosta wydał regulacje wprowadzające zmiany w zakresie organizacji i sposobu świadczenia usług z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wymienione w punkcie I.A. *Informacje wstępne* niniejszego dokumentu.

Wprowadzone regulacje prawne obejmowały niżej opisane modyfikacje:

- zawieszenie do odwołania udzielania bezpośrednich porad w punktach,
- osoby uprawnione do korzystania z porad npp, npo i nieodpłatnej mediacji mogły uzyskać pomoc za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, tj. telefonu, poczty elektronicznej, po uprzednim zapisaniu się na wizytę,
- umawianie wizyt drogą elektroniczną poprzez przesłanie, na stosownym formularzu, wniosku o uzyskanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na wskazane adresy e-mail (osobne dla punktów obsługiwanych przez adwokatów i radców prawnych oraz przez Fundacje),
- świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej według kolejności wpływających wniosków, które po weryfikacji przekazywano do punktów,
- o możliwości przekazania przez osobę uprawnioną anonimowej opinii pod wskazanym numerem telefonu, adresem poczty elektronicznej lub listownie bezpośrednio do komórki organizacyjnej Starostwa obsługującej zadanie pod względem organizacyjno-technicznym prawnik informował po udzielonej usłudze,
- anonimową opinię dołączano do karty pomocy (cz. B).

¹³⁸ J.w.

¹³⁹ W związku z przeciwdziałaniem zagrożeniom związanym z COVID-19, o których mowa art. 1 i 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 374) oraz rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz.U. z 2020 r. poz. 491).

Zarządzeniami objęto wszystkie punkty na terenie Powiatu (wskazano lokalizacje punktów). Zaplanowane terminy i czas świadczenia usług nieodpłatnej pomocy prawnej nie ulegał zmianie. Zawieszono udzielanie pomocy prawnej w sposób umożliwiający dojazd do wnioskodawcy.

Ponadto w wyjątkowej sytuacji uzasadnionej brakiem dostępu do Internetu osoba potrzebująca nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego mogła złożyć wniosek o uzyskanie świadczenia wraz z oświadczeniem ustnie przez telefon. Fakt ten odnotowywany był niezwłocznie przez prawnika udzielającego nieodpłatnej pomocy prawnej w formie notatki służbowej. Notatka zawierała dane osoby uprawnionej wymagane Zarządzeniem¹⁴⁰.

Zmiany organizacji i świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego uwzględniały wytyczne ujęte w Komunikatach kierowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości w związku z sytuacją epidemiczną w kraju¹⁴¹.

Stosownie do Komunikatów informacje o zawieszeniu działalności punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz organizacji udzielania porad z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość powinny zostać zamieszczone w widocznym miejscu oraz upublicznione na stronie internetowej urzędu.

Zgodnie z informacją przekazaną przez Sekretarza Powiatu Zarządzenia Starosty¹⁴² były upubliczniane na bieżąco na stronie internetowej oraz w BIP Starostwa. Ponadto *wszelkie zmiany w sposobie obsługi i funkcjonowania punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego były opisywane czytelnie i wywieszane niezwłocznie na drzwiach wejściowych do budynków, w których znajdują się wszystkie biura obsługi npp i npo oraz tablicach informacyjnych w urzędzie*¹⁴³.

Ponadto informowano osoby korzystające z pomocy o zawieszeniu działalności punktów w dotychczasowej formie poprzez:

- telefoniczne powiadomienie osób wcześniej umówionych na wizyty stacjonarne o możliwości udzielenia porady tylko za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość (telefon, e-mail), z której to możliwości korzystały,
- zamieszczenie przed wejściem do punktów npp, npo informacji odnoszących się do możliwości i sposobu korzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie Powiatu Kutnowskiego,

¹⁴⁰ Zarządzenie Nr 16/2020 Starosty Kutnowskiego z 10 kwietnia 2020 r.

¹⁴¹ Przekazany pismem Wojewody Łódzkiego z 12 marca 2020 r. znak: PNIK-I.6180.5.2020, Komunikat z 23 marca 2020 r. znak: DSF-XI.690.81.2020, akta kontroli, str.: 2415-2422, 2427-2430.

¹⁴² Nr 13/2020 z 13 marca 2020 r., 16/2020 z 10 kwietnia 2020 r., 18/2020 z 2020 r.

¹⁴³ Zgodnie z przekazaną informacją: *strona internetowa uległa awarii i nie zachowały się dokumenty potwierdzające fakt dokonywania upublicznienia zarządzeń oraz opisów w sprawie udzielania porad nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego*. Przesłano dokumentację potwierdzającą dokonanie wpisów na stronie Facebook Starostwa Powiatowego w Kutnie, która odnosi się do publikacji zamieszczonej na stronie internetowej Starostwa w dniu 13 marca 2020 r. – wyjaśnienia i załączniki, akta kontroli, str.: 1255-1268, 1301-1305, 1309-1310.

- zamieszczenie powyższych informacji, opisu postępowania, wyjaśnienie zaistniałej sytuacji a także obowiązujące możliwości korzystania z usług npp i npo wraz z niezbędnymi drukami pomocniczymi w BIP i na stronie internetowej Starostwa,
- wysłanie drogą e-mail lub ePUAP powyższych informacji do urzędów gmin i miast na terenie Powiatu Kutnowskiego, gminnych i miejskich ośrodków pomocy społecznej i PCPR w Kutnie¹⁴⁴.

Jak wyjaśniono: (...) praca prawników w punktach npp trwała przez cały kontrolowany okres, natomiast zmieniała się forma świadczonych usług z formy stacjonarnej na zdalną, czy za pomocą środków porozumiewania się na odległość¹⁴⁵.

Zarządzeniem Nr 18/20 Starosty Kutnowskiego z dnia 19 maja 2020 r. przywrócono formę telefonicznego umawiania wizyt, świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej odbywało się według kolejności zgłoszeń, przekazywanych przez pracownika do odpowiedniego punktu npp, npo i nieodpłatnej mediacji.

Natomiast bezpośrednia obsługa beneficjentów we wszystkich punktach na terenie Powiatu przywrócona została od 3 czerwca 2020 r.¹⁴⁶ przy zachowaniu reżimu sanitarnego z użyciem środków ochrony indywidualnej. Powyższe informacje również podlegały upublicznieniu na stronie Facebook i w BIP Starostwa¹⁴⁷.

Skierowano pismo z 3 czerwca 2020 r. do *Prezydenta Miasta Kutna, Burmistrzów i Wójtów Gmin Powiatu Kutnowskiego* z prośbą o upowszechnienie informacji o przywróceniu świadczenia bezpośredniej obsługi interesantów we wszystkich punktach npp, npo wraz z harmonogramem przyjęć interesantów¹⁴⁸. Zgodnie z powyższym pismem godziny otwarcia punktów ustalone zostały na cały rok i były stałe, zaś pojedyncze zmiany w harmonogramie mogły wiązać się z zaistnieniem wyjątkowych sytuacji.

Na podstawie przekazanych wyjaśnień ustalono, że z usług dostępnych z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość, w związku z wprowadzonymi zmianami sposobu udzielania npp i świadczenia npo, skorzystało:

Rok	Kwartał	Liczba osób
2020	I	4
2020	II	49
2020	III	0
2020	IV	94
2021	I	257

Tabela sporządzona na podstawie danych przekazanych przez

¹⁴⁴ Wyjaśnienia, komunikaty i informacje, akta kontroli, str. 1255-1268, 735-756.

¹⁴⁵ Akta kontroli, str.: 557-560.

¹⁴⁶ Zarządzenie Nr 24/2020 Starosty Kutnowskiego z dnia 1 czerwca 2020 r.

¹⁴⁷ Wyjaśnienia, załączniki, akta kontroli, str.: 1255-1268, 1307-1308, 629-634, 639-642, 697-700.

¹⁴⁸ Akta kontroli, str.: 691-696.

jednostkę kontrolowaną¹⁴⁹.

Najczęściej wykorzystywanym środkiem, za pomocą którego beneficjenci korzystali z usług był telefon.

Odnosnie do liczby wniosków złożonych przez beneficjentów drogą elektroniczną, na adresy e-mail wskazane do umawiania wizyt, przy wykorzystaniu załącznika do Zarządzenia Nr 13/2020 Starosty Kutnowskiego z dnia 13 marca 2020 r., ustalono, że wpłynęło łącznie 10 wniosków w okresie od 16 marca 2020 r. do 2 czerwca 2020 r. Natomiast w formie ustnej przez telefon, do punktów npp i npo złożono 50 wniosków o uzyskanie nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wraz z oświadczeniem, o którym mowa w art. 4 ust. 2 ustawy npp, npo i ep¹⁵⁰. *Złożenie wniosku wraz z oświadczeniem ustnie przez telefon prawnikowi lub doradcy następowało po wcześniejszym telefonicznym umówieniu terminu porady w komórkach organizacyjnych starostwa*¹⁵¹.

Nie wpłynęły negatywne opinie osób uprawnionych odnoszące się do jakości oraz formy udzielania porad za pomocą środków porozumiewania się na odległość, w związku z podjętymi działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie zagrożeniom związanym z COVID-19.

Odnosnie do ustaleń w zakresie najczęściej wykorzystywanej formy przekazywania opinii dotyczących udzielonej npp i npo, przy szczególnym uwzględnieniu form wskazanych w § 2 ust. 3 Zarządzenia Nr 13/2020 Starosty Kutnowskiego z dnia 13 marca 2020 r., wyjaśniono że w okresie świadczenia pomocy za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość do Starostwa nie wpłynęły żadne opinie, natomiast przekazywane były głównie podczas dyżurów stacjonarnych, kiedy punkty npp i npo były otwarte. *Prawnik informował o możliwości anonimowego wypełnienia części B karty pomocy oraz pozostawienia do w skrzynce/urnie, która znajduje się przy drzwiach wejściowych do biura*¹⁵².

Zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy npp, npo i ep dokumentacja sprawy, niezbędna do udzielenia pomocy, może być przechowywana w punkcie na czas udzielania pomocy. Dokumentacja sprawy przedłożona przez osobę uprawnioną oraz dokumentacja dotycząca udzielonej pomocy, może być po usunięciu z jej treści danych osobowych dołączona do karty pomocy.

¹⁴⁹ Wyjaśnienia, akta kontroli, str.: 1255-1268.

¹⁵⁰ W związku z zapisami § 1 Zarządzenia Nr 16/2020 Starosty Kutnowskiego z dnia 10 kwietnia 2020 r. - dotyczy złożenia wniosku przez osobę potrzebującą nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w wyjątkowej sytuacji uzasadnionej brakiem dostępu do Internetu. Okazano przykładową zanonimizowaną notatkę sporządzoną przez prawnika, akta kontroli, str.: 1255-1268, 1317-1318.

¹⁵¹ Wyjaśnienia, akta kontroli, jw.

¹⁵² Wyjaśnienia, akta kontroli, str.: 1255-1268.

W odniesieniu do przechowywania dokumentacji spraw (ze szczególnym uwzględnieniem okresu zawieszenia porad bezpośrednich w punktach npp i npo) poinformowano, że dokumentacja jest przekazywana przez prawników lub doradców prawnych z końcem każdego miesiąca, a do czasu dostarczenia jej do Starostwa przechowywana jest w punktach npp, npo wyposażonych w zamykane szafy i jest niedostępna dla osób postronnych¹⁵³.

Ponowne zmiany w zakresie trybu i sposobu udzielania porad we wszystkich punktach npp i npo na terenie Powiatu wprowadzone zostały od 20 października 2020 r. Zarządzeniem Nr 52/2020 Starosty Kutnowskiego z dnia 20 października 2020 roku¹⁵⁴ i obejmowały: zawieszenie do odwołania udzielania bezpośrednich porad w punktach npp i npo, uzyskanie pomocy za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, tj. telefonu, poczty elektronicznej, umawianie wizyt pod dedykowanymi numerami telefonów, według kolejności zgłoszeń, zawieszono udzielanie pomocy prawnej w sposób umożliwiający dojazd do wnioskodawcy, harmonogram dyżurów nie uległ zmianie. Zasady przekazania anonimowej opinii o udzielonej npp lub świadczonym npo kształtowały się jak uprzednio. 27 października 2020 r. wprowadzono możliwość udzielania npp i świadczenia npo w siedzibie punktów lub poza nimi¹⁵⁵.

Zgodnie z art. 28a ustawy npp, npo i ep w przypadku obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii albo wprowadzenia stanu nadzwyczajnego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego może odbywać się za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość oraz poza lokalem punktu. Do świadczenia pomocy stosuje się odpowiednio przepisy mające zastosowanie do osób, o których mowa w [art. 8 ust. 8](#) ustawy. Przepisu [art. 4 ust. 2](#) nie stosuje się¹⁵⁶.

Ponadto, jak ustalono w BIP Starostwa upubliczniono stronę np.ms.gov.pl¹⁵⁷. Nie uruchomiono funkcji dokonywania zapisów on-line¹⁵⁸. *W Starostwie Powiatowym w Kutnie nie zostały wdrożone rozwiązania proponowane w piśmie Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 14 grudnia 2020*

¹⁵³ J.w.

¹⁵⁴ Publikacja: <https://bip.powiatkutno.eu/dokumenty/menu/69>. Wydanie Zarządzenia Nr 52/2020 z dnia 20 października 2020 r. nastąpiło w związku z Zarządzeniem Nr 51/2020 Starosty Kutnowskiego z dnia 19 października 2020 r. w sprawie zmiany organizacji pracy Starostwa Powiatowego w Kutnie w związku z epidemią zakażenia wirusem SARS-CoV-2 - wyjaśnienia, załącznik, akta kontroli, str.: 1255-1268, 1297-1298.

¹⁵⁵ Wprowadzone regulacje uwzględniały rekomendacje Ministerstwa Sprawiedliwości ujęte w piśmie z 27 października 2020 r. DSF-XI.690.305.2020, akta kontroli, str.: 2437-2442.

¹⁵⁶ Art. 28a dodany ustawą o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 z dnia 14 maja 2020 r. ([Dz.U. z 2020 r. poz. 875](#)), która weszła w życie 15.05.2020 r., z mocą od 13.03.2020 r.

¹⁵⁷ <https://bip.powiatkutno.eu/dokumenty/menu/69>.

¹⁵⁸ Rekomendacja Ministerstwa Sprawiedliwości zamieszczona w piśmie z 27 października 2020 r. DSF-XI.690.305.2020, wyjaśnienia akta kontroli, str.: 1255-1268, 2437-2442.

roku dot. przekierowywania połączeń telefonicznych z punktów udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej na telefony komórkowe osób udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej¹⁵⁹.

W powyższym zakresie nie wnosi się uwag.

II. Wydatkowanie dotacji w 2020 r.

Prawidłowość ujęcia w planie finansowym kwot otrzymanej dotacji celowej na realizację zadań w 2020 r.

Wojewoda Łódzki, pismem Nr FN-I.3110.14.2019z 25 października 2019 r., przekazał powiatom województwa łódzkiego informację, że zaakceptowane zostały podziały kwot dochodów i dotacji, wynikających z przyjętego przez Radę Ministrów projektu ustawy budżetowej na rok 2020, w ramach których ustalono na rok 2020 między innymi kwoty dotacji celowych dla powiatów województwa łódzkiego. Informacje w ww. piśmie miały charakter wstępny. W dziale 755 „Wymiar sprawiedliwości”, rozdziale 75515 „Nieodpłatna pomoc prawna”, § 2110 „Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat” Powiatowi Kutnowskiemu przyznano wstępnie 264 000 zł.

Decyzją z dnia 2 kwietnia 2020 r. nr FB-I.3111.1.2020 Wojewoda Łódzki dokonał podziału kwot dochodów i wydatków określonych w ustawie budżetowej na rok 2020 dla części 85/10 – województwo łódzkie. Kwota przyznana Powiatowi Kutnowskiemu w dziale 755, rozdziale 75515, § 2110 nie uległa zmianie¹⁶⁰.

Uchwałą Rady Powiatu Kutnowskiego z 19 grudnia 2019 r., Nr 106/XVIII/19, w sprawie uchwalenia budżetu powiatu kutnowskiego na 2020 rok¹⁶¹, ustalono, co następuje:

- w dziale 755 „Wymiar sprawiedliwości”, rozdziale 75515 „Nieodpłatna pomoc prawna”, § 2110 „Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat” - zaplanowano dochody bieżące na kwotę 264 000,00 zł.

- w dziale 755 „Wymiar sprawiedliwości”, rozdziale 75515 „Nieodpłatna pomoc prawna” zaplanowano wydatki bieżące na kwotę ogółem 264 000,00 zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne kwotę 7 840,00 zł, na wydatki statutowe kwotę 128 120,00 zł oraz dotacje na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej – kwotę 128 040,00 zł.

¹⁵⁹ Pismo Ministerstwa Sprawiedliwości z 14 grudnia 2020 r. znak: DSF-XI.690.347.2020, wyjaśnienia, akta kontroli, str.: 1255-1268, 2445-2448.

¹⁶⁰ Akta kontroli str.: 1595-1604.

¹⁶¹ Akta kontroli str.: 1673 – 1765 powołana Uchwała.

Uchwałą Zarządu Powiatu Kutnowskiego z 8 stycznia 2020 r., Nr 274/100/20, w sprawie przyjęcia planów finansowych jednostek oraz Starostwa Powiatowego w Kutnie na 2020 rok, dokonano podziału kwot dochodów oraz wydatków w rozdziale 75515 według paragrafów klasyfikacji budżetowej¹⁶².

Uchwałą Zarządu Powiatu Kutnowskiego z 10 grudnia 2020 r., Nr 494/168/20, w sprawie przyjęcia zmian w planie finansowym jednostek organizacyjnych w 2020 r.¹⁶³, w dziale 755 rozdziale 75515 wprowadzono następującą zmianę w planie dochodów i odpowiednio wydatków: w § 4210 „zakup materiałów i wyposażenia” zmniejszono kwotę dochodów/wydatków o 60,00 zł; jednocześnie w § 4300 „zakup usług pozostałych” zwiększono dochody/wydatki o kwotę 60,00 zł.

Zgodnie z przedłożoną kontrolerom dokumentacją plan wydatków na 2020 r. w rozdziale 75515 kształtował się następująco:

w § 2360 - 128 040,00 zł, w tym: 7 920,00 zł na zadania z zakresu edukacji prawnej,

w § 4010 - 6 533,00 zł,

w § 4110 - 1 147,00 zł,

w § 4120 - 160,00 zł,

w § 4210 – 7 940,00 zł;

w § 4300 - 120 180,00 zł.

Jak stanowi art. 20 ust. 1 ustawy npp, npo i ep - *Dotacja, o której mowa w art. 19 ust. 1, jest przeznaczana w 91% na wynagrodzenia z tytułu umów, o których mowa w art. 6, natomiast w przypadku powierzenia prowadzenia punktu organizacji pozarządowej - na rzecz wyłonionej organizacji pozarządowej, w 6% - na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej zadań, a w 3% - na zadania z zakresu edukacji prawnej powierzone organizacji pozarządowej w trybie art. 11 ust. 7 zdanie drugie*. Kwoty wydatków zostały określone przez Powiat zgodnie z wymogami ww. przepisu.

Powiat zaplanował 15 840,00 zł na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej zadań, w czym zawierają się ww. kwoty z § 4010, § 4110, § 4120 i § 4210 – co stanowi 6% ogólnej kwoty (264 000,00 zł) wskazane w ww. przepisie ustawy npp, npo i ep. Kwota 7920,00 zł zaplanowana dla organizacji pozarządowych stanowi wymagane ww. przepisem ustawy 3% (od całej kwoty dotacji 264 000,00 zł).

¹⁶² Akta kontroli str.: 2203-2216, powołana Uchwała.

¹⁶³ Akta kontroli, str.: 2217-2222, powołana Uchwała.

Powyższe dane zgodne są z danymi zawartymi w sprawozdaniu Rb-50 za IV kwartał 2020 r., w kolumnie „Plan (po zmianach)”¹⁶⁴.

Plan finansowy zaksięgowano na koncie 980-1 „Plan finansowy wydatków budżetowych”. Kontrolerom przedłożono także wydruk z konta 991 „Planowane dochody budżetu” i z konta 992 „Planowane wydatki budżetu”¹⁶⁵.

Kontrolujący uznają, że w okresie objętym kontrolą w jednostce przestrzegano procedur dotyczących planowania wydatków w ramach dotacji celowej z przeznaczeniem na realizację zadań w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej - nie stwierdza się w powyższym zakresie uchybień ani nieprawidłowości.

Prawidłowość zapisów ewidencji księgowej - ewidencjonowanie wpływu środków z dotacji celowej na rachunek bankowy jednostki.

Wpływ transz dotacji od dysponenta części budżetowej 85/10 – województwo łódzkie na rachunek bankowy Powiatu księgowano w jednostce kontrolowanej na koncie 901-01 „Dochody budżetu” oraz 133-01 „Rachunek budżetu - dochody”¹⁶⁶.

Na koncie 998, po stronie Ma, zaksięgowano zaangażowanie wydatków w rozdziale 75515 w paragrafach klasyfikacji budżetowej, w powiązaniu z planem finansowym. Po stronie Wn konta 998, na dzień 31 grudnia 2020 r., zaksięgowana została równowartość ogółu wydatków roku poniesionych w poszczególnych paragrafach¹⁶⁷.

Po stronie Wn konta 133-01 oraz po stronie Ma konta 901-01 zaksięgowano wpływ dwunastu transz dotacji od dysponenta części budżetowej 85/10 – województwo łódzkie, o wysokości 22 000,00 zł każda, z przeznaczeniem na realizację przedmiotowego zadania w 2020 r. (razem 264 000,00 zł). Księgowania dokonano prawidłowo, stwierdza się zgodność zaksięgowania z treścią dowodów księgowych - dwunastu wyciągów bankowych z: 3 stycznia 2020 r. (WB 002/2020), 4 lutego 2020 r. (WB 0024/2020), 3 marca 2020 r. (WB 0045/2020), 1 kwietnia 2020 r. (WB 0066/2020), 2 maja 2020 r. (WB 0088/2020), 1 czerwca 2020 r. (WB 109/2020), 1 lipca 2020 (WB 0130/2020), 3 sierpnia 2020 r. (WB 0154/2020), 1 września 2020 r. (WB 0175/2020), 1 października 2020 r. (WB 0196/2020), 1 listopada 2020 r. (WB 0219/2020), 1 grudnia 2020 r. (WB 0239/2020)¹⁶⁸.

Wpływ transz w ramach dotacji celowej z budżetu państwa został zaewidencjonowany prawidłowo.

¹⁶⁴ Akta kontroli str.: 1653-1667.

¹⁶⁵ Akta kontroli str.: 1933-1940.

¹⁶⁶ Akta kontroli str.: 1869, 1871-1915 (ewidencja księgowa).

¹⁶⁷ Akta kontroli str.: 1941-1943.

¹⁶⁸ Akta kontroli str.: 1951-2003 (wyciągi z rachunku bankowego).

Zgodność zapisów ewidencji księgowej wydatków, sfinansowanych środkami z dotacji celowej, z dowodami źródłowymi.

Kontrolerom udostępniono wydruki z dokumentów księgowych pod nazwą „Kartoteka budżetowa dla klasyfikacji wydatków” oraz „Kartoteka kont analitycznych”, a ponadto z dokumentów zatytułowanych „Dowód księgowy nr /.../ z uwzględnieniem klasyfikacji budżetowej” za kolejne miesiące roku ¹⁶⁹.

Wydatki z dotacji celowej wykonane przez jednostkę w roku 2020, w dziale 755 rozdziale 75515, wyniosły ogółem 263 931,04 zł, co stanowi 99,97 % planu wydatków po zmianach (264 000,00 zł).

Wszystkie płatności uregulowane zostały terminowo. Szczegółowe zestawienie wydatków 2020 r. zostało sporządzone przez kontrolujących na podstawie zestawienia dowodów księgowych - rachunków, faktur i wyciągów bankowych (Załączniki nr 2 – 5 do notatki z przebiegu i ustaleń kontroli, załączone do akt, zawierające zestawienia robocze sporządzone w toku czynności kontrolnych)¹⁷⁰. Skontrolowano 100% wydatków poniesionych przez Powiat w §§ 2360, 4210, 4010, 4110, 4120 oraz próbę kontrolną obejmującą 1/12 część wydatków w § 4300, tzn. wydatki poniesione w miesiącu grudniu 2020 r.

Wydatki ewidencjonowano na subkoncie (koncie analitycznym) 130-00-02 oraz odpowiednio na subkontach zespołu 2 i zespołu 4, według paragrafów klasyfikacji budżetowej¹⁷¹.

Nie stwierdza się uchybień ani nieprawidłowości w zakresie ewidencjonowania w jednostce kontrolowanej wydatków poniesionych w ramach badanej dotacji.

Zgodność poniesionych wydatków z planowanym przeznaczeniem.

Kompletność i rzetelność dokumentów dotyczących dokonywanych operacji gospodarczych i finansowych.

Wydatki Powiatu objęły:

- 12 miesięcznych transz, po 5 335,00 zł dla każdej z 2 organizacji pozarządowych, tj. Fundacji Celeste i Fundacji Gołębie Serce (czyli razem 10 670,00 zł przekazywanych ww. fundacjom co miesiąc), na realizację zadania publicznego

¹⁶⁹ Akta kontroli str.: 1787-1950, 2101-2163, 2233, 2271.

¹⁷⁰ Akta kontroli str.: 1787-1950, 2029, 2063, 2101-2163, 2233, 2271 (ewidencja), 2031-2099 (faktury, wyciągi z rachunku bankowego).

¹⁷¹ Akta kontroli str. 1787-1867, 1945-1950, 2101-2105 (ewidencja księgowa).

z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, realizowane zgodnie z zawartymi umowami z ww. organizacjami pozarządowymi - zakwalifikowane do § 2360,

- koszty obsługi prawnej przez adwokatów i radców prawnych, realizowane zgodnie z zawartymi umowami z adwokatami i radcami prawnymi, zakwalifikowane do § 4300,
- koszty obsługi organizacyjno-technicznej zadania (zakup materiałów biurowych, wyposażenia i sprzętu, zakwalifikowane do § 4210) oraz koszty obejmujące wynagrodzenia, tzn. przyznane we wrześniu i grudniu 2020 r. dodatki specjalne dla pracowników wykonujących zadania w przedmiotowym zakresie, tj. wydatki zakwalifikowane do §§ 4010, 4110, 4120.

Według paragrafów klasyfikacji budżetowej poniesione przez Powiat w 2020 r. wydatki kształtowały się następująco:

Klasyfikacja budżetowa			Plan wydatków (po zmianach)	Wydatki wykonane na IV kwartał 2020 r.	% wykonania planu
Dział	Rozdział	§§			
1	2	3	4		6
755	75515	2360	128 040,00	128 040,00	100,00%
755	75515	4010	6 533,00	6 525,00	99,88%
755	75515	4110	1 147,00	1 121,65	97,79%
755	75515	4120	160,00	159,86	99,91%
755	75515	4210	7 940,00	7 904,53	99,55%
755	75515	4300	120 180,00	120 180,00	100,00%
Razem			264 000,00	263 931,04	99,97%

Wydatki roku 2020 ujęte w ewidencji księgowej konta 130-00-02 (według paragrafów klasyfikacji budżetowej), są zgodne ze sporządzonym przez kontrolerów zestawieniem dowodów źródłowych. Okazane dowody źródłowe dotyczące badanej próby były kompletne, tj. zawierały wszystkie informacje określone w art. 21 ust. 1 ustawy o rachunkowości¹⁷².

12 transz dla organizacji pozarządowych przekazanych zostało przez jednostkę kontrolowaną terminowo, zgodnie z zawartymi umowami między Powiatem a Fundacjami, tzn. w terminie do 25-go dnia każdego miesiąca. Jedynie w marcu 2020 r. nastąpiło ze strony Powiatu opóźnienie - transze po 5 335,00 zł dla Fundacji Celeste i Fundacji Gołębie Serce przekazano w dniu 30 marca 2020 r. W treści pisma z 21 października 2021 r., znak OA.8120.17.2021, opatrzonego podpisem Sekretarza Powiatu p. Dariusza Jabłońskiego,

¹⁷² Ustawa z 29.09.1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r., poz. 217 z późn. zm.); Publikator aktualny na początek okresu objętego kontrolą: Dz. U. z 2019 r., poz. 351 z późn. zm.

ww. opóźnienie wyjaśniono następująco: *III transza dotacji dla Fundacji Celeste i Fundacji Gołobie Serce przekazana była z kilkudniowym opóźnieniem, tj. w dniu 30 marca 2020 roku z powodu nieobecności pracownika Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu odpowiedzialnego za przekazanie zlecenia płatności do Wydziału Finansowego.* Wyżej opisane przypadki należy uznać za uchybienia, które nie miały skutku finansowego¹⁷³.

Jak już opisano wyżej, art. 20 ust. 1 ustawy npp, npo i ep stanowi, że - *Dotacja, o której mowa w art. 19 ust. 1, jest przeznaczana w 91% na wynagrodzenia z tytułu umów, o których mowa w art. 6, natomiast w przypadku powierzenia prowadzenia punktu organizacji pozarządowej - na rzecz wyłonionej organizacji pozarządowej, w 6% - na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej zadań, a w 3% - na zadania z zakresu edukacji prawnej powierzone organizacji pozarządowej w trybie art. 11 ust. 7 zdanie drugie.*

Zgodnie z art. 11 ust. 7 ww. ustawy (zdanie drugie podkreślone – przypis kontrolerów) *Organizacja pozarządowa zapewnia udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na podstawie umowy zawartej z powiatem, do której stosuje się odpowiednio przepisy art. 6 ust. 2 pkt 1, 1a i 3-6b. W ramach umowy, organizacji pozarządowej powierza się jednocześnie zadania z zakresu edukacji prawnej, realizowane w związku z problemami zgłaszanymi w trakcie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, w wymiarze co najmniej jednego zadania na rok na każdy punkt, w szczególności w formach, o których mowa w art. 3b ust. 2. W umowie starosta może określić preferowane formy realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej.*

Art. 3 b ust. 2 mówi, że: *Zadania, o których mowa w ust. 1, mogą być realizowane w formach, które w szczególności polegają na opracowaniu informatorów i poradników, prowadzeniu otwartych wykładów i warsztatów oraz rozpowszechnianiu informacji za pośrednictwem środków masowego przekazu i innych zwyczajowo przyjętych form komunikacji, w tym prowadzeniu kampanii społecznych.*

Stwierdza się, że zrealizowane przez Powiat wydatki są zgodne z planowanym przeznaczeniem - z wyjątkiem części wydatków poniesionej w ramach umowy z Fundacją Gołobie Serce. Jak ustalił Powiat, kwota 680,00 zł, została wykorzystana przez tę Fundację niezgodnie z przeznaczeniem. Ponadto, ww. organizacja pozarządowa nie wykorzystwała z przyznanej sumy 60 040,00 zł kwoty 90,00 zł, której również nie zwróciła Powiatowi.

¹⁷³ Akta kontroli str.: 2225-2231 (wyjaśnienia), 1799-1867, 2233, 2271 (ewidencja), 2235-2308 (wyciągi z rachunku bankowego).

Jak wynika z przedłożonej kontrolerom dokumentacji, Powiat Kutnowski zawarł umowy z 2 organizacjami pozarządowymi¹⁷⁴:

- 24 grudnia 2019 r. umowę Nr ES.526.1.2019 z Fundacją Celeste z siedzibą w Łodzi,
- 30 grudnia 2019 r. umowę Nr ES.526.2.2019 z Fundacją Gołębie Serce z siedzibą w Rzeszowie.

Po zakończeniu realizacji zadania ww. organizacje przedłożyły sprawozdania końcowe z wykonania zadania publicznego. Jak wskazuje przedstawiony materiał, po analizie zawartości sprawozdań Dyrektor Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu w Starostwie Powiatowym w Kutnie wezwał Fundację Gołębie Serce do zwrotu niewykorzystanej kwoty 90,00 zł (pismo ES.526.2.1.2020 z 8 lutego 2021 r.) oraz kwoty 737,00 zł, tzn. 680,00 zł wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem z odsetkami w kwocie 57,00 zł liczonymi od dnia 3 lutego 2021 r., tj. od dnia wpływu sprawozdania do Starostwa Powiatowego (pismo ES.526.2.2.2020 z 8 lutego 2021 r.)¹⁷⁵.

W dniu 19 sierpnia 2021 r. kontrolerzy zwrócili się pisemnie (pismo znak PNIK-III.431.10.2021) do Starosty Kutnowskiego o wyjaśnienie, między innymi:

- w jaki sposób Starosta Kutnowski zbadał w części finansowej (rozliczenia wydatków za rok 2020) prawidłowość końcowych sprawozdań złożonych przez Fundację Gołębie Serce oraz Fundację Celeste - czy podmioty te przekazywały dodatkowe szczegółowe informacje i dowody do sprawozdań,
- czy Fundacja Gołębie Serce dokonała zwrotu niewykorzystanej oraz wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem kwoty dotacji,
- kiedy Starosta dokonał zwrotu do budżetu państwa, tj. do dysponenta 85/10 województwo łódzkie tych środków.

Pismem z 6 września 2021 r. znak OA.8120.17.2021, opatrzonym podpisem Sekretarza Powiatu, wyjaśniono między innymi, co następuje: *1. Starosta Kutnowski zbadał prawidłowość części finansowej sprawozdań końcowych poprzez analizę danych w nich zawartych. /.../ Fundacje nie przekazały dodatkowych informacji bądź dowodów do sprawozdań. 2. Fundacja Gołębie Serce nie dokonała zwrotu niewykorzystanej oraz wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem kwoty dotacji. Kwoty do zwrotu wyliczono w oparciu o sprawozdanie końcowe złożone przez przedmiotową fundację. Wydano decyzję administracyjną obligującą Fundację do zwrotu należności wraz z odsetkami, która nie została odebrana przez organizację pozarządową /.../ w związku z czym przesyłka*

¹⁷⁴ Akta kontroli str. 1605-1617, 1631-1643 umowy oraz str. 1619-1629, 1645-1651 sprawozdania – wydruki skanów /oryginały w aktach WPNIK/.

¹⁷⁵ Akta kontroli str.: 1777-1785.

z decyzją administracyjną wróciła do nadawcy. /.../ 3. Starosta nie dokonał zwrotu środków finansowych do budżetu państwa ¹⁷⁶.

Wobec ustaleń dokonanych przez Starostę Kutnowskiego w przedmiocie zakresu i sposobu wykorzystania dotacji przez Fundację Gołębie Serce – okoliczność, iż Powiat nie zwrócił kwestionowanych środków do dysponenta 85/10 – województwo łódzkie, należy zakwalifikować jako nieprawidłowość ze skutkiem finansowym – co zostanie dokładniej opisane w kolejnym punkcie.

Kontrolerzy nie wnoszą uwag co do kompletności i rzetelności dokumentacji dotyczącej dokonywanych przez Powiat Kutnowski operacji gospodarczych i finansowych, gdy chodzi o wydatki realizowane przez Powiat w 2020 r. w ramach przedmiotowej dotacji.

Prawidłowość rozliczenia dotacji.

Terminowość zwrotu niewykorzystanej dotacji.

Plan finansowy 2020 r., według danych ewidencji księgowej oraz sprawozdania Rb-50, został zrealizowany w kwocie 263 931,04 zł (w 99,97%).

Pod datą 31 grudnia 2020 r. na koncie księgowym 901-01 oraz 224-1-03 zaewidencjonowano naliczenie zwrotu 68,96 zł niewykorzystanej przez Powiat dotacji w części obejmującej wydatki zrealizowane bezpośrednio przez Powiat, czyli z §§ 4300, 4210, 4010, 4110, 4120 (wystawiono dokument „Dowód księgowy nr 835”).

Zwrot kwoty 68,96 zł dokonany został 14 stycznia 2021 r., WB 0008/2021, co zaksięgowano pod ww. datą po stronie Wn konta 224 i po stronie Ma konta 133, wystawiono polecenie księgowania nr 62/FN/2021 z 14.01.2021 r. ¹⁷⁷ Zwrotu kwoty 68,96 zł dokonano terminowo.

Jak wskazuje treść wyjaśnień, złożonych w piśmie z 6 września 2021 r. znak OA.8120.17.2021, przytoczonych wcześniej, Fundacja Gołębie Serce nie dokonała zwrotu do Powiatu niewykorzystanej (90,00 zł) oraz wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem (680,00 zł) kwoty dotacji. Również Starosta nie zwrócił dysponentowi 85/10 – województwo łódzkie ww. środków finansowych¹⁷⁸.

W dniu 27 stycznia 2022 r. kontrolerzy zwrócili do jednostki kontrolowanej o przekazanie uzupełniających materiałów i informacji, w tym - w zakresie części finansowej - o nadesłanie pełnej dokumentacji na dowód tego, iż Powiat podejmował czynności w celu

¹⁷⁶ Akta kontroli str.: 2027.

¹⁷⁷ Akta kontroli str.: 1917-1928, 2195-2197.

¹⁷⁸ Akta kontroli str.: 2027.

odzyskania od Fundacji Gołębie Serce niewykorzystanych bądź wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem kwot – tzn. o nadesłanie wydanej przez Starostę Kutnowskiego decyzji administracyjnej oraz upomnienia do zwrotu należności, a także ewentualnych innych dokumentów w sprawie ww. zwrotu, o ile zostały wydane.

W dniu 1 lutego 2022 r. wpłynęło do ŁUW w Łodzi pismo znak OA.8120.17.2021, opatrzone podpisem Sekretarza Powiatu, w treści którego wymieniono wysłane kontrolerom dodatkowe dokumenty, w tym między innymi dokumenty odnoszące się do części finansowej i kwestii zwrotu środków niewykorzystanych oraz wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem przez Fundację w 2020 r. Kontrolerom przesłano, między innymi:

- wezwanie z 8 lutego 2021 roku ES.526.2.1.2020 do zwrotu niewykorzystanej dotacji w kwocie 90,00 zł,

- wezwanie z 8 lutego 2021 roku ES.526.2.2.2020 do zwrotu dotacji w wysokości 680,00 zł wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem,

- e-mail z dnia 23 marca 2021 roku przesłany na adres fundacja@golebieserce.pl wzywający do rozliczenia dotacji oraz dotyczący ustosunkowania się fundacji do przesyłanych pism,

- e-mail z dnia 7 kwietnia 2021 roku przesłany na adres fundacja@golebieserce.pl zawierający skany pism w sprawie wezwania do zapłaty,

- wezwanie z dnia 7 kwietnia 2021 roku ES.526.2.1.2021 dotyczące zwrotu niewykorzystanej oraz wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem kwoty dotacji,

- decyzję Nr 1/2021 z dnia 29 czerwca 2021 roku ES.0751.3.2021 Starosty Kutnowskiego w sprawie określenia należności z tytułu dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem oraz niewykorzystanej dotacji, podlegających zwrotowi do budżetu Powiatu Kutnowskiego,

- upomnienie z dnia 7 września 2021 roku ES. 0751.4.2021 w sprawie zwrotu ww. środków¹⁷⁹.

W myśl przepisu art. 19 ust. 1 ustawy npp, npo i ep zadania, o których mowa w art. 8 ust. 1 ww. ustawy, są finansowane z budżetu państwa z części będącej w dyspozycji wojewodów przez udzielanie dotacji celowej powiatom.

Uregulowania prawne odnoszące się do części dotacji niewykorzystanych albo wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem zawarte są w art. 168 i art. 169 ustawy

¹⁷⁹ Akta kontroli str.: 2317-2349.

o finansach publicznych¹⁸⁰. Treść art. 168 ww. ustawy stanowi, między innymi, że dotacje udzielone z budżetu państwa w części niewykorzystanej do końca roku budżetowego podlegają zwrotowi do budżetu państwa odpowiednio do dnia 31 stycznia następnego roku (ust. 1); od dotacji zwróconych po terminie nalicza się odsetki w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, poczynwszy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin zwrotu dotacji (ust. 3); dotacje celowe przyznane jednostkom samorządu terytorialnego na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, w części niewykorzystanej w danym roku, podlegają zwrotowi do budżetu państwa w części, w jakiej zadanie nie zostało wykonane, w terminie określonym w ust. 1 (ust. 6).

W myśl art. 169 ust. 1 pkt 1) wzmiankowanej ustawy, dotacje udzielone z budżetu państwa wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem podlegają zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w ciągu 15 dni od dnia stwierdzenia okoliczności, o których mowa w pkt 1). Art. 169 ust. 4 stanowi między innymi, że zwrotowi do budżetu państwa podlega ta część dotacji, która została wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem, natomiast ust. 5 pkt 1) - że odsetki od dotacji podlegających zwrotowi do budżetu państwa nalicza się, poczynwszy od dnia przekazania z budżetu państwa dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem.

Odnosząc się do poczynionych w toku kontroli ustaleń oraz zawartości przedłożonych przez Starostę Kutnowskiego dokumentów, w kontekście obowiązujących przepisów prawnych, stwierdza się, że Powiat Kutnowski obowiązany był zwrócić na rachunek dochodów dysponenta części budżetowej 85/10 - województwo łódzkie niżej wskazane kwoty:

- 90,00 zł niewykorzystanej dotacji wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych od dnia 1 lutego 2021 r. do dnia zapłaty ww. kwoty przez Powiat,
- 680,00 zł dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem, z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych od dnia 1 grudnia 2020 r. (tj. dnia przekazania ostatniej transzy dotacji od dysponenta 85/10 – województwo łódzkie na rachunek bankowy Powiatu) do dnia zapłaty ww. kwoty przez Powiat.

¹⁸⁰ Ustawa z 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.; w brzmieniu obowiązującym w badanym okresie).

Prawidłowość wykazania danych w sprawozdaniu Rb-50 za 2020 r.

Dane dotyczące działu 755, rozdziału 75515, za rok 2020 w sprawozdaniu Rb - 50 *o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami*, za okres sprawozdawczy IV kwartał roku 2020, wykazane zostały zgodnie z ewidencją księgową oraz dowodami źródłowymi ¹⁸¹.

III. Zalecenia i wnioski pokontrolne.

Biorąc pod uwagę dokonane w trakcie kontroli ustalenia i oceny, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej, wnoszę o:

1. zapewnienie formalnej poprawności porozumień zawieranych z gminami z obszaru Powiatu, poprzez wskazywanie wszystkich elementów wymienionych w art. 9 ust. 1 pkt 1-2 ustawy npp, npo i ep, ze szczególnym uwzględnieniem informacji o rodzaju podmiotu udzielającego nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczącego nieodpłatne poradnictwo obywatelskie podczas dyżurów;
2. zapewnienie formalnej poprawności umów zawieranych z adwokatami i radcami prawnymi poprzez wskazywanie wszystkich elementów wymienionych w art. 6 ust. 2 ustawy npp, npo i ep, ze szczególnym uwzględnieniem informacji o możliwości wydłużenia, na żądanie starosty, czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie, w przypadku, o którym mowa w art. 8 ust. 6 powołanej ustawy oraz zasad zapewnienia zastępstwa w przypadku braku możliwości świadczenia osobiście usługi przez prawnika;
3. zapewnienie zgodności zapisów umów zawieranych z adwokatami i radcami prawnymi z zapisami porozumień zawieranych z samorządami prawniczymi w zakresie odnoszącym się do wskazania niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów prawnych umożliwiających udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;
4. zawieranie umów z adwokatami i radcami prawnymi z dochowaniem terminu granicznego wynikającego z art. 26 ustawy npp, npo i ep;
5. ujęcie w umowach zawieranych z organizacjami pozarządowymi wszystkich elementów wymaganych przepisem art. 6 ust. 2 pkt 1, 1a i 3-6b w związku z art. 11 ust. 7 ustawy npp, npo i ep, ze szczególnym uwzględnieniem zapisów określających sposób organizowania w punkcie spotkania z mediatorem;

¹⁸¹ Akta kontroli str.: 1653-1667.

6. realizację obowiązku wynikającego z art. 11 ust. 8 ustawy npp, npo i ep, poprzez przeprowadzenie kontroli wykonania umowy zawartej z organizacją pozarządową;
7. dochowywanie form, określonych w § 9 ust. 3 rozporządzenia, w zakresie przekazywania opinii osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej do samorządów prawniczych;
8. usunięcie nieprawidłowości opisanych w części II niniejszego wystąpienia pokontrolnego *Wydatkowanie dotacji w 2020 r.* poprzez dokonanie przez Powiat Kutnowski zwrotu dotacji na rachunek bieżący dochodów dysponenta części 85/10 – województwo łódzkie:

NBP Oddział Okręgowy w Łodzi Nr 56 1010 1371 0022 1922 3100 0000.

w ciągu 15 dni od dnia stwierdzenia okoliczności wykorzystania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem (tj. od dnia wystąpienia pokontrolnego) oraz stwierdzenia okoliczności niewykorzystania dotacji do końca roku budżetowego, w którym dotacja została udzielona, odpowiednio:

- w kwocie 90,00 zł, tj. w wysokości kwoty dotacji niewykorzystanej do końca roku budżetowego 2020 wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych od dnia 1 lutego 2021 r. do dnia zapłaty, stosownie do postanowień art. 168 ust. 1 i 3 ustawy o finansach publicznych¹⁸², który stanowi, że *dotacje udzielone z budżetu państwa w części niewykorzystanej do końca roku budżetowego (...) podlegają zwrotowi do budżetu państwa odpowiednio do dnia 31 stycznia następnego roku, a od kwot dotacji zwróconych po terminie (...) nalicza się odsetki w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, począwszy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin zwrotu dotacji,*
- w kwocie 680,00 zł, tj. w wysokości kwoty dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych od dnia 1 grudnia 2020 r. (tj. od dnia przekazania ostatniej transzy dotacji od dysponenta 85/10 – województwo łódzkie na rachunek bankowy Powiatu) do dnia zapłaty, zgodnie z postanowieniami art. 169 ustawy o finansach publicznych.

Na podstawie art. 49 oraz art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej, oczekuję od Pana Starosty, w terminie **20 dni roboczych** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń,

¹⁸² Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.)

wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Zgodnie z art. 48 ww. ustawy od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. WOJEWODY ŁÓDZKIEGO

Justyna Szymańska-Chłodzińska
Zastępca Dyrektora Wydziału
Prawnego, Nadzoru i Kontroli